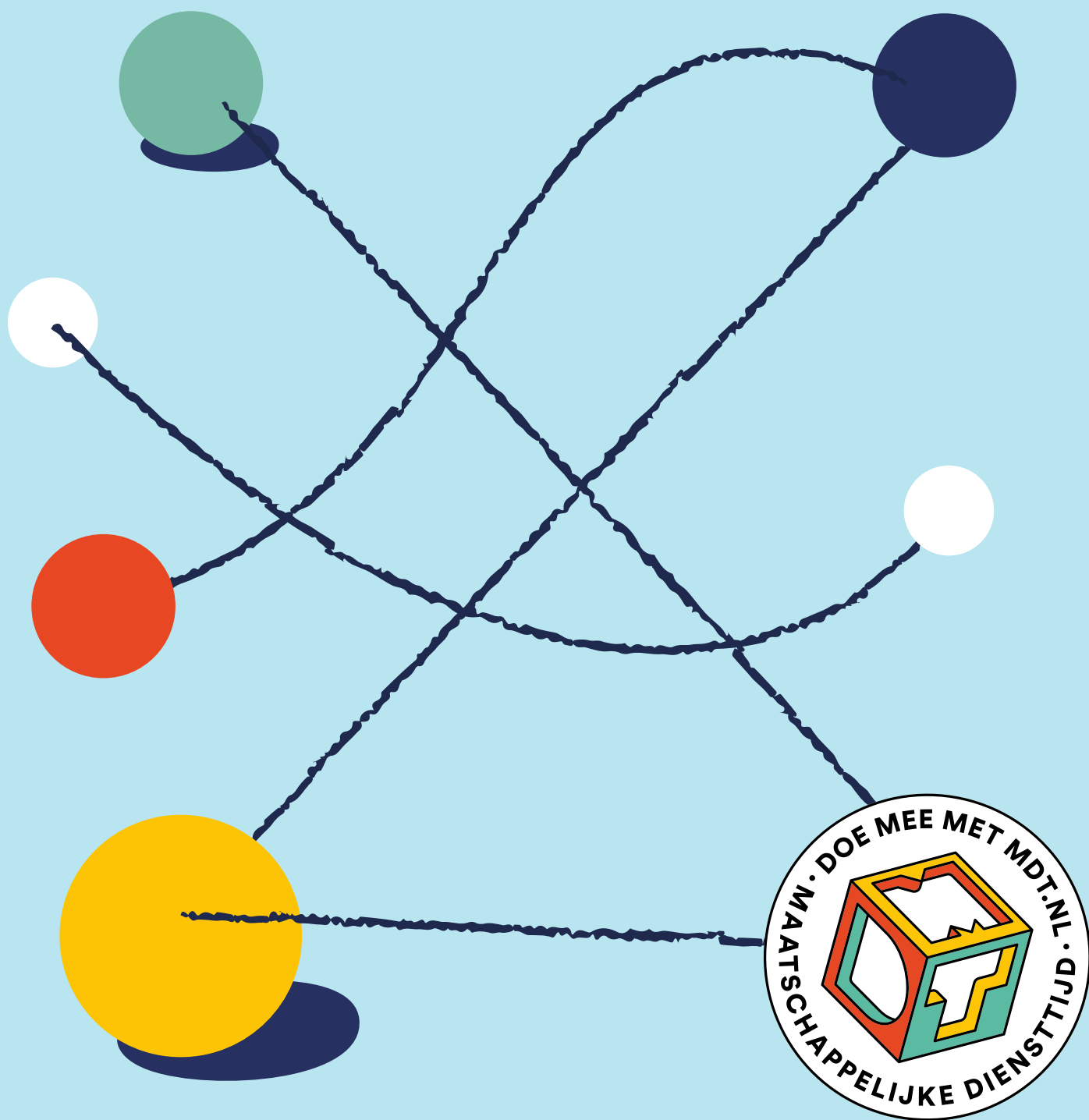

PROGRAMMAPLAN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD

Alan, Akram, Alba, Albert, Amal, Amy, Annelieke, Annemarieke, Anny, Anouk, Aranka, Aukje, Babette, Bart, Bilge, Boo, Bram, Cassidy, Chantal A, Chantal B, Charlotte, Chinyere, Colin, Daan, Daisy, Damian, Daniëlle S, Danielle V, Danique, Day, Demi, Duke, Earnie, Eekta, Eelke, Eline, Elizia, Eloy, Erik, Frank, Frits, Gabrielle, Ganna, Geertje, Gerrit, Glenn, Gloria, Greetje, Gurbuh, Hanane, Hannan, Harun, Hélène, Hilal, Hugo, Ilse, Imke, Ina, Ine, Ingebord, Irfan, Iris, Irma, Janice, Janneke, Jelger, Jerry, Jesmai, Jessica, Jette, Joffrey, Johan, Jonathan, Joost, Jorine, Jos, Josien, Josje, Julian, Justine, Kaoutar, Kari, Katja, Kirsten, Kristel, Laura B, Laura M, Leon, Lieke, Lieske, Lilit, Lotte B, Lotte H, Lotte J, Lotte O, Louana, Lydia, Malkia, Marcella, Margot, Marieke H, Marieke van T, Mariëlle, Marijn, Marit A, Marit S, Marlous, Matthijs, Mayhar, Melvin, Merel, Michiel D, Michiel S, Mijiza, Miranda, Mirjam, Monique, Nawfal, Nicolette, Nikki, Nynke, Oumaima, Özgür, Parnav, Patrick, Pauline, Pien, Pim, Poem, Priya, Rachid, Rania, Reinder, Remco, Renske, Rhalia, Rick, Robin, Roel, Roland, Roxannah, Salma, Salsabil, Sanwi, Siebrand, Schoutje, Selim, Simoon, Sinan, Sofia, Sofie D, Sofie S, Stefanie, Stefania, Taco, Tasnim, Timo, Tom, Tonny, Wendy, Wietske, Wim, Wouter, Yousra, Youssef, Yvonne, Zaid

... en Vereniging VrijwilligerswerkNL (voorheen vereniging NOV), de Nationale Jeugd-raad (NJR), onze collega's van OCW en van andere departementen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit programmaplan.

De maatregelen in dit programmaplan zijn tijdens co-creatiesessies in het land en meerdere bijeenkomsten en verdiepende gesprekken met partners in het MDT-netwerk ontwikkeld. Wij zijn iedereen enorm erkentelijk voor hun inspirerende inbreng.

SAMENVATTING

Deze samenvatting geeft een indruk van het programmaplan Maatschappelijke Diensttijd 2026–2030, waarin de koers voor het programma Maatschappelijke Diensttijd (hierna MDT) wordt uiteengezet voor de komende jaren. Het plan beschrijft hoe MDT zich verder ontwikkelt, welke keuzes zijn gemaakt en hoe wordt gezorgd dat het programma toekomstbestendig blijft.

Achtergrond en aanleiding

Sinds de start in 2018 hebben meer dan 250.000 jongeren deelgenomen aan MDT. Zij ontdekten hun talenten, ontmoetten nieuwe mensen en zetten zich in voor de samenleving. MDT kan hierdoor bijdragen aan veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren en aan een sterke, weerbare samenleving. In een tijd waarin jongeren onder druk staan en maatschappelijke verbinding onder spanning staat, is MDT relevanter dan ooit.

Met een structureel jaarlijks totaal programmaproject van €130 miljoen en een duidelijke wens om het programma te verduurzamen, is het nodig om koers te bepalen: wat werkt, wat kan beter en hoe zorgen we dat MDT van blijvende betekenis is? Dit programmaplan geeft richting aan de verduurzaming van MDT, met nadruk op kwaliteit, gedeeld eigenaarschap en toekomstbestendigheid, waarbij we toewerken naar een financieringsmodel dat passend is bij de opgave waar we voor staan.

De centrale opgaven

Het programmaplan richt zich op twee centrale opgaven:

- **Veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren:** MDT ondersteunt jongeren in hun persoonlijke ontwikkeling, waardoor zij veerkrachtig in het leven staan. Ze bouwen aan zelfvertrouwen, leren omgaan met uitdagingen en ervaren zingeving doordat ze iets voor een ander kunnen betekenen. Zo draagt MDT bij aan de mentale gezondheid en het toekomstperspectief van jongeren.
- **Een sterke, weerbare samenleving:** een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, zich betrokken voelen en bereid zijn om elkaar te helpen wanneer dat nodig is. MDT versterkt de sociale cohesie door sociaal contact en verbinding tussen jongeren en anderen te bevorderen en jongeren te motiveren om zich in te zetten voor een ander. Zo draagt MDT bij aan een samenleving die weerbaar blijft in tijden van verandering.

Programmalijnen: de kern van het programmaplan

Om impact te maken op deze opgaven zijn vijf programmalijnen vastgesteld:

1. We zorgen dat MDT er voor elke jongere is
2. We bepalen samen de koers, jongeren centraal!
3. We creëren meer ruimte en zeggenschap voor de regio
4. We versterken de kwaliteit, impact en het leren van en met elkaar
5. We vergroten het inhoudelijk en financieel draagvlak voor MDT

Elke programmalijn bevat concrete maatregelen en draagt bij aan de gezamenlijke ambitie om MDT te versterken en verduurzamen. Alle programmalijnen zijn van gelijk belang, ongeacht de volgorde. De samenhang tussen de programmalijnen is essentieel: maatregelen versterken elkaar en (jongeren)participatie staat in alle lijnen centraal.

Planning en fasering

Het programmaplan kent drie fasen:

- **Fase 1** (2026–2027): planvorming en start implementatie, met een aangepaste subsidieregeling waarin kwaliteit centraal staat.
- **Fase 2** (2028–2029): uitvoering en verdere verbreding van inhoudelijk en financieel eigenaarschap; MDT wordt bekender en meer jongeren nemen deel.
- **Fase 3** (2030 en verder): eigenaarschap is breed gedeeld en MDT is stevig verankerd.

Monitoring en evaluatie

De uitvoering en resultaten van MDT worden gevolgd via onderzoek. De Tweede Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd. Centraal staat dat aannemelijk kan worden gemaakt dat MDT bijdraagt aan de twee hoofdopgaven: veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren en een sterke, weerbare samenleving.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
Voorwoord	5
1 Begrippenlijst	7
2 Het belang van MDT	9
2.1 Wat is MDT en waarom nu een plan?	9
2.2 De toekomstdroom	10
2.3 MDT voor veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren en een sterke, weerbare samenleving	12
3 Programmalijnen	16
3.1 Programmalijn 1: We zorgen dat MDT er voor elke jongere is	16
3.2 Programmalijn 2: We bepalen samen de koers, jongeren centraal!	18
3.3 Programmalijn 3: We creëren meer ruimte en zeggenschap voor de regio	21
3.4 Programmalijn 4: We zetten in op kwaliteit, impact en het leren van en met elkaar	22
3.5 Programmalijn 5: We vergroten het financieel en inhoudelijk draagvlak voor MDT	25
4 Planning, fasering en financiën	29
5 Monitoring en evaluatie	30
A Bijlagen	31
A.1 Achtergrond MDT	31
A.2 Overzicht co-creatieproces	36
A.3 Doelenboom	38
A.4 Toekomstdroom en toekomstscenario	39

VOORWOORD

MDT is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Meer dan 250.000 jongeren deden mee: ze vonden hun plek, voelden zich gezien en gehoord, ontwikkelden hun talenten én maakten het verschil voor een ander. In een tijd waarin jongeren onder druk staan en maatschappelijke verbinding onder spanning staat, is MDT relevanter dan ooit. Want MDT doet meer dan jongeren versterken: het verbindt generaties, achtergronden en leefwerelden en bouwt - samen met een breed en betrokken netwerk - aan een sterkere, hechtere samenleving.

Wat mij in het bijzonder aanspreekt, is hoe MDT is ontstaan en gegroeid: vanaf de eerste dag ontwikkeld in co-creatie met jongeren en partners. Die aanpak is en blijft de kern van het programma. We blijven leren, bijsturen en verbeteren. Want hoewel de basis van MDT staat als een huis, willen we het programma blijven versterken en toekomstbestendig maken.

Dit programmaplan markeert een nieuwe fase. We bouwen voort op de uitgangspunten die ons ver hebben gebracht: jongeren ontwikkelen hun talenten, ontmoeten anderen en doen iets goeds voor een ander - de drie pijlers van MDT. Tegelijkertijd blijven we werken aan onze centrale opgave: veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren én een sterke, weerbare samenleving. Dat vormt het fundament waarop we verder bouwen.

Met dit plan zetten we koers naar de toekomst. Waar willen we naartoe? Wat is ervoor nodig om daar te komen? En vooral: hoe zorgen we dat MDT betekenisvol blijft voor jongeren en de samenleving? Dit programmaplan geeft daarop de antwoorden.

Ik wens u veel leesplezier.

Judith Tielen
Staatssecretaris Onderwijs en Emancipatie

VOORWOORD JONGERE

Toen ik een paar jaar geleden voor het eerst in aanraking kwam met MDT, had ik geen idee hoeveel impact het op mij zou hebben. Wat begon als een zoektocht naar iets zinnigs naast mijn studie, groeide uit tot een ervaring waarin ik mezelf beter leerde kennen, nieuwe mensen ontmoette en ontdekte hoe waardevol het is om je actief in te zetten voor de samenleving. Inmiddels ben ik panellid bij MDT en mag ik meedenken over de toekomst van het programma. Dat is bijzonder, omdat ik merk dat mijn stem als jongere echt telt.

Als ik kijk naar hoe MDT zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, ben ik trots. Trots op hoe het programma jongeren ruimte geeft om te ontdekken wat ze kunnen, willen en belangrijk vinden. Maar vooral ook trots op de manier waarop jongeren zijn betrokken bij het maken van dit nieuwe programmaplan. Er werd geluisterd, doorgevraagd en teruggekoppeld. Niet als een vinkje op de checklist, maar omdat jongerenperspectief echt als essentieel wordt gezien.

Vooruitkijkend droom ik van een MDT dat blijft groeien in diversiteit, bereik en betekenis. Ik hoop dat nog veel meer jongeren, uit alle hoeken van de samenleving, hun plek vinden binnen MDT. Dat ze zich gezien en gehoord voelen, niet alleen als deelnemers, maar ook als mede-vormgevers van het programma. Want jongerenparticipatie mag nooit een bijzaak zijn; het moet verankerd zijn in alles wat MDT doet.

Mijn wens is dat MDT een plek blijft waar jongeren zichzelf kunnen ontdekken én verschil kunnen maken. Een programma waarin vertrouwen in jongeren centraal staat. Want als er iets is wat ik door MDT heb geleerd, is het dit:

Jongeren zijn niet alleen de toekomst - we zijn ook het nu.

Day Cruz Matias (19)
Deelnemer MDT en MDT-jongerenpanel

1

BEGRIPPENLIJST

Caribisch Nederland

Bonaire, Saba en Sint Eustatius

Governance

De structuur waarbinnen sturing wordt gegeven aan het MDT-programma.

Instrumentarium

De verzameling van financiële instrumenten, zoals subsidies, fondsenconstructies en cofinancieringsconstructies, die ingezet kunnen worden om de inzet en besteding van MDT-middelen doelgericht en toekomstbestendig te organiseren.

Jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie betekent dat jongeren actief meepraten, meebeslissen en meedoen bij zaken die voor hen belangrijk zijn. Jongerenparticipatie is pas betekenisvol wanneer jongeren kunnen bijdragen op een manier en in een omgeving die aansluit bij hun eigen waarden en interesses. Waar zij zeggenschap en eigenaarschap ervaren, andere jongeren ontmoeten, ontdekken dat ze meer kunnen dan ze dachten en geen drempels ervaren om mee te doen.¹

Maatschappelijke Diensttijd (MDT)

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) is een programma van het ministerie van OCW, in samenwerking met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en andere ministeries zoals VWS, SZW en Defensie. MDT biedt jongeren de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen, mensen te ontmoeten buiten hun bubbel en iets te doen voor een ander en/of de samenleving. Dit gebeurt via een landelijk netwerk van verschillende organisaties en partners die MDT-trajecten aanbieden.

Co-creatie

Een intensieve vorm van participatie, waarbij stakeholders niet alleen meedenken of meedoen, maar ook actief mee-ontwerpen en richting geven. Dit kan op verschillende manieren: bijvoorbeeld door jongeren en andere betrokkenen onderdeel te maken van een projectteam, samen te werken met andere organisaties tijdens de uitvoering, of door co-creatiesessies te organiseren waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan oplossingen.

Jongeren

Bij MDT verstaan we onder jongeren: jongeren van 12 tot 30 jaar. Deze brede leeftijdsgroep is bewust gekozen om zoveel mogelijk jongeren de kans te geven om via MDT hun talenten te ontdekken, nieuwe mensen te ontmoeten en iets te betekenen voor een ander of de samenleving. Jongeren kunnen een MDT-traject volgen wanneer dat past bij hun levensfase of ontwikkeling. Zo sluit MDT aan bij de behoefte van de jongere.

Landelijk MDT-team

Het landelijk MDT-team is het landelijk team van MDT, ondergebracht bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), waarin onder andere de Nationale Jeugdraad (NJR) en Vereniging VrijwilligerswerkNL actief deelnemen. Dit team wordt ook wel de programmadirectie of het kernteam genoemd.

Maatschappelijke organisatie

Een organisatie die zich inzet voor de samenleving en onderdeel uitmaakt van het maatschappelijk middenveld. Kenmerkend is dat zij handelen vanuit sociale, culturele of ideële motieven. Een maatschappelijke organisatie is een niet-commerciële rechtspersoon, eventuele financiële opbrengsten komen ten goede aan het maatschappelijk doel. Voorbeelden zijn stichtingen, verenigingen, goede doelenorganisaties, belangenorganisaties en burgerinitiatieven.²

¹ Definitie overgenomen van NJR: [de bouwstenen voor betekenisvolle jongerenparticipatie](#). De visie op jongerenparticipatie binnen MDT is op deze bouwstenen gestoeld.

² Deze omschrijving is gedeeltelijk gebaseerd op een omschrijving van het Sociaal Cultureel Planbureau en op maat gemaakt voor MDT: [Representatie en het maatschappelijk middenveld | Onderzoeksprogramma | Sociaal en Cultureel Planbureau](#)

MDT-netwerk

Het geheel van organisaties, partners en jongeren die samenwerken aan de uitvoering en ontwikkeling van MDT op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Participatie

Betekent dat alle betrokkenen op een betekenisvolle manier kunnen meedenken, meedoen of meebeslissen over onderwerpen die hen raken. Het is daarbij essentieel dat vanaf het begin duidelijk is welke invloed zij daadwerkelijk hebben binnen het proces. Hoe groter en duidelijker die invloed, hoe meer eigenaarschap zij ervaren.

Regionaal Samenwerkingsverband

Een regionaal netwerk van MDT-organisaties die samenwerken aan het versterken van het aanbod en bereik van MDT-projecten voor jongeren, en aan de duurzame verankering van MDT in de regio. Het landelijk dekkend netwerk van Regionale Samenwerkingsverbanden (RSV's) bestaat uit 13 regio's.

Sociale cohesie

De mate waarin (groepen) mensen zich met elkaar en met allerlei instituties verbonden voelen, en dat ook in hun gedrag aan de dag leggen.³

Veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren

Jongeren die door MDT worden ondersteund in hun persoonlijke ontwikkeling, waardoor zij veerkrachtig in het leven staan. Ze bouwen aan zelfvertrouwen, leren omgaan met uitdagingen en ervaren zingeving doordat ze iets voor een ander kunnen betekenen. Zo draagt MDT bij aan de mentale gezondheid en het toekomstperspectief van jongeren.

Onderwijsexperts

Professionals die scholen adviseren en ondersteunen bij de verbinding van MDT binnen het onderwijs.

Programmaplan

Dit document, waarin de ambities en doelen voor MDT in de periode 2026–2030 zijn opgenomen. Het dient als gemeenschappelijk kader voor de verdere doorontwikkeling van MDT. Doorlopende activiteiten, lopende projecten en andere werkzaamheden maken niet altijd deel uit van dit plan.

Regiofacilitatoren

Regiofacilitatoren nemen het voortouw binnen elk RSV om de samenwerking tussen MDT-organisaties en partners actief aan te jagen en te versterken. Ze helpen verbindingen leggen met partijen die nog niet betrokken zijn bij MDT, zoals bedrijven, scholen, maatschappelijke organisaties, gemeenten en fondsen. Daarnaast delen ze kennis, ervaringen en goede voorbeelden, en ondersteunen ze bij het bereiken en betrekken van jongeren in de regio.

Sterke, weerbare samenleving

Een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, zich betrokken voelen en bereid zijn om elkaar te helpen wanneer dat nodig is. MDT versterkt de sociale cohesie door sociaal contact en verbinding tussen jongeren en anderen te bevorderen en jongeren te motiveren zich in te zetten voor een ander. Zo draagt MDT bij aan een samenleving die weerbaar blijft in tijden van verandering.

Verduurzaming

Het verankeren of borgen van MDT in de Nederlandse samenleving door middel van gezamenlijk financieel en inhoudelijk eigenaarschap. Het doel is om bij te dragen aan een sterke, weerbare samenleving en aan veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren.

³ Definitie overgenomen van het Sociaal Cultureel Planbureau: [Sociale cohesie in wetenschap en beleid](#)

2

HET BELANG VAN MDT

MDT is ontwikkeld om jongeren van 12 tot 30 jaar in heel Nederland inclusief Caribisch Nederland (CN), te ondersteunen in hun persoonlijke ontwikkeling én om hen actief te betrekken bij de samenleving. Zo versterken we de sociale cohesie en maken we de samenleving weerbaarder.⁴ In dit hoofdstuk beginnen we met een korte introductie van wat MDT is en waarom dit programmaplan is opgesteld. Vervolgens schetsen we onze toekomstdroom: waar hopen we dat MDT in de toekomst staat? We beschrijven de maatschappelijke context waarin MDT de komende jaren opereert, analyseren de onderliggende opgaven en verkennen hoe MDT in de toekomst kan bijdragen aan veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren en een sterke, weerbare samenleving - onze twee hoofdpogaven.

2.1

WAT IS MDT EN WAAROM NU EEN PLAN?

Wat is MDT?

MDT is sinds 2018 in co-creatie ontwikkeld met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en de ministeries van OCW, VWS, SZW en Defensie. Het programma ontstond vanuit de behoefte om jongeren van 12 tot 30 jaar actief te betrekken bij de maatschappij, hun sociale betrokkenheid te vergroten en de sociale cohesie in de samenleving te versterken.

MDT biedt jongeren de kans om:

- **iets te doen voor een ander/en of de samenleving**
- **hun talenten te ontwikkelen en**
- **betekenisvolle ontmoetingen te ervaren.**

Deze drie pijlers van MDT staan in elk MDT-project centraal. Door mee te doen aan een van de vele MDT-projecten in het land, bouwen jongeren aan hun eigen veerkracht en dragen ze bij aan een weerbare samenleving.

Jongeren kiezen zelf het MDT-project dat bij hen past. Inmiddels hebben ruim 250.000 jongeren deelgenomen aan een MDT-traject en meer dan 30% van hen vond door MDT een baan, stage of vrijwilligerswerk. Naast de drie pijlers en de vrijwillige deelname staan jongerenparticipatie en goede begeleiding centraal in het programma.

MDT is opgavegericht tot stand gebracht. De co-creatie met jongeren, maatschappelijke organisaties, partners als NJR en Vereniging VrijwilligerswerkNL en de overheid heeft geleid tot de drie pijlers die het fundament van MDT

⁴ Met 'we' bedoelen we in dit programmaplan het landelijke MDT-team. Bij bijna alle acties die de komende jaren worden ondernomen doen we dat daar waar mogelijk mét het MDT-netwerk.

vormen. In de eerste subsidierondes van MDT - de proeftuinrondes – kregen organisaties veel ruimte om hun eigen MDT-projecten te ontwikkelen, passend bij de behoeften van jongeren en bij de lokale of regionale context. Inmiddels wordt gewerkt met een jaarlijkse subsidieregeling voor nieuwe en bestaande projecten. Zo is een landelijk dekkend aanbod ontstaan dat aansluit bij wat jongeren zoeken.

Waarom nú een programmaplan?

Na het besluit in het hoofdlijnenakkoord van het kabinet-Schoof om de subsidie voor MDT af te bouwen, ontstond er brede steun vanuit de samenleving én nieuwe energie binnen het netwerk om het programma te verduurzamen. Met zeven jaar ervaring en het besluit om toch door te gaan met MDT is dit hét moment om samen met jongeren en het netwerk de koers te herijken: wat werkt en wat kan beter? En hoe verankeren we MDT nog steviger in de samenleving? Dat vormt de basis voor dit programmaplan, waarin we onze ambities en plannen voor de komende jaren concretiseren.

Hoe zijn we tot dit programmaplan gekomen?

In de eerste helft van 2025 is volgens de MDT-werkwijze een proces georganiseerd waarin samen met jongeren en het MDT-netwerk is gewerkt aan de bouwstenen van het programmaplan. Via flitspeilingen, co-creatiesessies en gesprekken met verschillende partners zijn ideeën verzameld en getoetst. In totaal namen ruim 100 deelnemers actief deel aan dit proces.

2.2

DE TOEKOMSTDROOM

In het participatieproces rond dit programmaplan droomden we samen met het MDT-netwerk over de toekomst van MDT. We stapten uit het hier en nu en verplaatsten ons naar het jaar 2050. Dit leidde tot een gedeelde toekomstdroom: een visie die richting geeft aan waar we met MDT naartoe willen. Deze visie rust op vier kerncomponenten:

1. MDT is een begrip en vanzelfsprekendheid voor jongeren.
2. MDT draagt bij aan een samenleving die weerbaar is en in verbinding staat met elkaar.
3. MDT heeft een breed draagvlak in de samenleving.
4. MDT blijft zichzelf vernieuwen.

Deze toekomstdroom hebben we verbeeld in het volgende fictieve nieuwsbericht uit het jaar 2050.

De Nederlandse Krant | zaterdag 12 november 2050

“Maatschappelijke Diensttijd: een dag met Aya (15) bij Oogst Verbindt”

Waar Maatschappelijke Diensttijd (MDT) ooit nog op de tocht stond, is MDT anno 2050 uitgegroeid tot een vanzelfsprekend onderdeel van de samenleving. Voor generaties Z, Alpha en Beta is MDT een vast onderdeel geweest van hun reis naar volwassenheid. Jongeren tussen de 12 en 30 jaar kiezen massaal voor een MDT-project. Het aanbod is rijk en divers, waardoor iedereen wel iets vindt dat bij hem of haar past.

Minister van Samenleving en Generaties Farah Al-Saidi noemt MDT “één van de meest succesvolle maatschappelijke innovaties van de afgelopen dertig jaar.” Volgens haar is het geheim eenvoudig: *“We hebben jongeren niet alleen serieus genomen, maar structureel eigenaarschap gegeven. En dat blijven we doen.”*

Een dag met Aya (15) bij MDT-project Oogst Verbindt in Doetinchem

Ochtend in de moestuin

Om 7.30 uur gaat Aya's wekker. Niet voor school, maar voor haar MDT-dag. Ze trekt haar MDT-overall aan en fietst naar het buurthuis in Doetinchem. Daar controleert ze de moestuin samen met buurman **Mehmet (51)** de moestuin. Mehmet deed dertig jaar geleden zelf mee aan MDT en is nu actief als alumnus.

“MDT gaf mij destijds het gevoel dat ik echt iets kon bijdragen aan de buurt,” vertelt hij. Inmiddels organiseert hij samen met andere alumni lokale acties en voelt hij nog steeds die verbondenheid.

“Kijk, deze tomatenplant heeft extra water nodig,” zegt Mehmet. Aya scant de plant met haar horloge, dat direct de vochtigheid en voedingswaarden doorgeeft. Mehmet lacht: “Vroeger deden we dat met vingers en gevoel. Ik leer veel van die nieuwe generatie.”

Het MDT-project Oogst Verbindt draait niet alleen om tuinieren of technologie, maar vooral om verbinding: met buurtgenoten die je anders misschien nooit zou ontmoeten. “Vorige week berekenden we hoeveel we konden doneren aan de voedselbank,” vertelt Aya enthousiast. “Zo komt er bij gezinnen die het minder breed hebben extra gezond eten op tafel.” De jongeren kregen eerst workshops over technologie, waardoor Aya nu overweegt om daar later in verder te studeren.

Middag: verhalen uitwisselen

Na het tuinieren schuift Aya samen met andere jongeren aan in het verhalencafé van het buurthuis. Ze interviewt Mehmet over zijn jeugd in Turkije. “Nu snap ik waarom hij altijd zegt dat groente delen geluk brengt,” zegt ze. “Het gaf hem een gevoel van verbinding met mensen uit zijn omgeving.”

Voor Aya is MDT een manier om haar buurt actief vorm te geven en nieuwe mensen te ontmoeten. “Het is niet alleen leren,” zegt ze, “het is echt samen iets maken en van betekenis zijn. Net als voor Mehmet destijds.”

Meerwaarde voor de jongere en samenleving

Karlijn, de begeleider van Aya, luistert met een glimlach mee. “MDT is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een programma waar zelfs wachtlijsten voor zijn. Ik had jaren geleden niet verwacht dat jongeren zó graag iets goeds willen doen voor een ander en dat ook massaal doen. Het omzien naar elkaar is weer normaal geworden in onze samenleving en ik zie jongeren beter in hun vel zitten. MDT draagt daar echt aan bij”. Karlijn, Aya en Mehmet benadrukken dat het nog niet altijd even makkelijk is in de samenleving. MDT-projecten als Oogst Verbindt lossen niet alles op, maar geven wel een zetje richting meer verbondenheid. Aya besluit: “En we blijven dat lekker eigenwijs doen op een manier die bij jongeren én bij anderen in de samenleving past.”

MDT VOOR VEERKRACHTIGE, MENTAAL GEZONDE JONGEREN EN EEN STERKE, WEERBARE SAMENLEVING

Waarom werkt MDT? Op welke manieren heeft het programma impact op zowel jongeren als de samenleving? Hieronder volgt een verdiepend kader en analyse, waarin de context, maatschappelijke opgaven en de rol van MDT worden geschetst. Daarna volgt een toelichting op waarom MDT werkt, met focus op impact en bewijsvoering.

2.3.1 Analyse: de rol van MDT in maatschappelijke opgaven

Onze waarom is helder en krachtig: bijdragen aan een sterke, weerbare samenleving en aan veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren. Deze twee opgaven vormen het fundament en de diepere betekenis van ons werk: het realiseren van MDT-trajecten die écht impact maken.

DEFINITIES VAN ONZE OPGAVEN:

Veerkrachtige, mentaal gezonde jongeren:

Jongeren die door MDT worden ondersteund in hun persoonlijke ontwikkeling, waardoor zij veerkrachtig in het leven staan. Ze bouwen aan zelfvertrouwen, leren omgaan met uitdagingen en ervaren zingeving doordat ze iets voor een ander kunnen betekenen. Zo draagt MDT bij aan de mentale gezondheid en het toekomstperspectief van jongeren.

Een sterke, weerbare samenleving:

Een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, zich betrokken voelen en bereid zijn om elkaar te helpen wanneer dat nodig is. MDT versterkt de sociale cohesie door sociaal contact en verbinding tussen jongeren en anderen te bevorderen en jongeren te motiveren zich in te zetten voor een ander. Zo draagt MDT bij aan een samenleving die weerbaar blijft in tijden van verandering.

Bestuurlijke opgave

De samenleving en politiek staan voor de uitdaging om jongeren te activeren en de sociale cohesie te versterken. De rijksoverheid faciliteert MDT door duidelijke doelen te stellen, kaders te bieden en ruimte te geven aan maatschappelijke partners - volgens het principe: regie waar nodig, ruimte waar mogelijk. MDT is geen top-down programma, maar een maatschappelijke beweging die ontstaat vanuit de samenleving zelf. Jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en bedrijven werken samen, terwijl de overheid zorgt voor randvoorwaarden, middelen en sturing. Kwaliteit wordt niet alleen van bovenaf bewaakt, maar ook gedragen en versterkt door het netwerk van betrokken partijen.

MDT werkt met een netwerkgerichte en lerende aanpak, stelt maatschappelijke doelen centraal en ondersteunt partners via subsidieregelingen, programmatische sturing, monitoring en kennisdeling. Daarbij is er ruimte voor maatwerk, zodat lokale en regionale partners MDT kunnen vormgeven op een manier die past bij hun eigen context en doelgroep. MDT is daarmee meer dan een uitvoeringsprogramma: het is een adaptief platform waarin praktijk en beleid elkaar versterken. Jongeren zijn niet alleen deelnemers, maar ook medeontwerpers van oplossingen die bijdragen aan een sterke, weerbare samenleving. Zo is MDT een inspirerend voorbeeld van betekenisvolle jongerenparticipatie in beleid én praktijk. Om deze meerwaarde te vergroten blijft MDT zich ontwikkelen, in lijn met relevante maatschappelijke opgaven. Zo bouwen we samen aan een samenleving waarin jongeren worden gehoord, meedoen en meebouwen.

Maatschappelijke uitdagingen voor jongeren en samenleving

In een tijd van toenemende polarisatie en afnemend vertrouwen in instituties is het cruciaal jongeren actief te betrekken. MDT speelt hierin een sleutelrol:

jongeren ontdekken hun talenten en ervaren dat zij echt verschil kunnen maken, voor zichzelf én voor de samenleving. Zo draagt MDT bij aan een generatie die beter voorbereid is op maatschappelijke uitdagingen. Jongeren ervaren persoonlijke uitdagingen als mentale druk, prestatiedruk, eenzaamheid en toekomstonzekerheid. Tegelijkertijd staat de samenleving onder druk door polarisatie, afnemende sociale cohesie en dalend vertrouwen in de overheid. Onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) laat zien dat structurele ongelijkheid en gescheiden leefwerelden onder jongeren leiden tot afstand en wantrouwen.⁵ Veel jongeren voelen zich niet gehoord, wat hun maatschappelijke betrokkenheid belemmert.⁶

Tegelijkertijd is er een sterke motivatie onder jongeren om iets voor anderen te doen en een positieve bijdrage te leveren. MDT biedt hiervoor ruimte: jongeren ontwikkelen hun talenten, verbinden zich met anderen en dragen betekenisvol bij. Het programma laat zien hoe jongerenparticipatie bijdraagt aan maatschappelijke vernieuwing en sociale cohesie.

Ook andere initiatieven, binnen en buiten de overheid, dragen bij aan het versterken van jongeren en de samenleving. MDT onderscheidt zich echter door zijn integrale opzet, de brede maatschappelijke inbedding en de nadrukkelijke focus op wederkerigheid: jongeren doen iets voor een ander, dragen bij aan vrijwillige inzet én ontwikkelen zichzelf. Onderzoek van het SCP bevestigt dat juist dit integrale karakter, met pijlers als talentontwikkeling, iets doen voor anderen en betekenisvolle ontmoetingen, de kracht van MDT is.⁷ Daarmee verbindt MDT individuele ontwikkeling aan maatschappelijke impact.

Het SCP-onderzoek toont aan dat MDT aantoonbaar effect heeft: jongeren ontwikkelen sterkere sociale netwerken, een positiever zelfbeeld en een grotere betrokkenheid bij de samenleving.⁸ Verschillende onderzoeken bevestigen deze positieve bijdrage. Met MDT willen we zo bijdragen aan de twee hoofdopgaven. MDT-projecten doen dat op verschillende manieren, afgestemd op de behoeftes en interesses van uiteenlopende groepen jongeren. Er zijn projecten die zich richten op het tegengaan van eenzaamheid, op het vergroten van kansengelijkheid of het ondersteunen van inburgering en integratie. Ook wordt gewerkt met kunst of sport als middel om bij te dragen aan de opgaven of via trajecten bij Defensie of de politie. Zo kan MDT voor verschillende jongeren tot verschillende uitkomsten en effecten leiden, bijvoorbeeld als het gaat om studie- of loopbaankeuzes, blijvende betrokkenheid bij een maatschappelijke organisatie of het creëren van een groter netwerk.

5 Sociaal Cultureel Planbureau. (2025, februari). [SCP: Structurele ongelijkheid beïnvloedt welzijn en gezondheid, sociaal vertrouwen en vertrouwen in de overheid](#)

6 GGD GHOR. (2025, februari). [Landelijke rapportage Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024.](#)

7 Hoogenraad, H., Van Kampen, L., SCP. (2025, januari). [Doe je mee?! Perspectieven op 'zinvolle' participatie](#)

8 MDT Onderzoeksrapport 2024 Bloeien in turbulente tijden. Kamerstukken II 2025, 35034, nr 32.

2.3.2 MDT- Een succesvolle aanpak

MDT vergroot de sociale cohesie

Het SCP definieert sociale cohesie als “de mate waarin (groepen) mensen in Nederland zich met elkaar en met allerlei instituties verbonden voelen en dat ook in hun gedrag aan de dag leggen⁹. Uit recente onderzoeken, waaronder een effectevaluatie van het CBS¹⁰, SCP-onderzoek naar jeugdparticipatie¹¹ en het Labyrinth-onderzoek naar sociale cohesie¹², blijkt dat MDT jongeren helpt zelfontdekking en arbeidsvaardigheden te ontwikkelen en hun maatschappelijke betrokkenheid te vergroten. Daarnaast heeft het Impact Centre Erasmus (ICE) de afgelopen jaren uitgebreid onderzoek gedaan naar de aannemelijkheid van de impact van MDT, waaruit blijkt dat MDT een belangrijke rol speelt in het vergroten van de weerbaarheid van jongeren en het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid.¹³ Deze onderzoeken laten zien dat MDT-projecten bijdragen aan sociale cohesie door jongeren te verbinden met diverse groepen, hun sociale vaardigheden te versterken en actief burgerschap te stimuleren.

Wederzijdse impact op jongeren en de samenleving

De effecten op jongeren en de samenleving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: wat jongeren leren en ervaren, kan zich vertalen in hun bijdrage aan de maatschappij. Organisaties leren op hun beurt ook weer van de jongeren. Maatschappelijke vraagstukken en verbindingen zorgen zo voor betekenisvolle leerervaringen voor jongeren. Hieronder wordt deze wederzijdse impact toegelicht op basis van eerdergenoemde onderzoeken.

MDT levert maatschappelijk rendement op

Voor vijf MDT-projecten zijn maatschappelijke businesscases uitgewerkt die aantonen wat de financieel maatschappelijke waarde van deze MDT-projecten is. Deze laten zien dat de projecten voor iedere geïnvesteerde euro, een meetbaar hoger bedrag in maatschappelijke waarde opleveren. Het maatschappelijk financieel resultaat (opbrengst minus kosten) varieert van €256 tot €12.983 per deelnemende jongere. Er wordt onder andere waarde gecreëerd door het voorkomen van toekomstige kosten in bijvoorbeeld (jeugd)zorg, uitkeringen of voortijdig schoolverlaten.¹⁴

MDT versterkt jongeren

Effect op zelfvertrouwen: Binnen MDT groeit bij jongeren een gevoel van controle over hun eigen leven, oftewel zelfregie, en neemt hun vertrouwen in de toekomst toe. Op deze manier is het aannemelijk dat MDT bijdraagt aan toegenomen zelfvertrouwen.¹⁵

Effect op sociaal contact: Door MDT komen jongeren in contact met verschillende mensen en doen zij ervaring op in verschillende sociale situaties. Deze ontmoetingen bieden hen de gelegenheid om hun sociale vaardigheden te oefenen en vertrouwen te ontwikkelen in het aangaan en onderhouden van relaties. Op deze manier draagt MDT bij aan het versterken van empathie en het bevorderen van sociaal contact tussen verschillende groepen in de samenleving.¹⁶

Ontwikkeling van arbeidsvaardigheden en toekomstperspectief: MDT biedt jongeren praktijkervaring en helpt hen toekomstgerichte keuzes te maken rond werk, studie en maatschappelijke inzet. In samenwerking met scholen, bedrijven en andere partners verrijkt MDT onderwijsdoelen zoals loopbaanoriëntatie (LOB), burgerschap en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Zo wordt de schoolloopbaan en arbeidsmarktpositie van jongeren versterkt.

9 Sociale cohesie in wetenschap en beleid | Dossiers | Sociaal en Cultureel Planbureau

10 Zie website CBS: [Effectevaluatie Maatschappelijke Diensttijd \(MDT\) 2022](#)

11 Hoogenraad, H., Van Kampen, L., SCP. (2025, januari). Doe je mee?! Perspectieven op ‘zinnvolle’ participatie

12 Labyrinth onderzoek & advies. (2024, december). [Werkzame elementen MDT voor sociale cohesie ; MDT Onderzoeksrapport 2024. Bloeien in turbulente tijden](#). Kamerstukken II 2025, 2025D18344.

13 van de Velde, D., Schouten, M., Impact Centre Erasmus. (2025, mei). [Overzichtsrapport ‘DE IMPACT VAN MDT’](#).

14 Zo zorgt 112MDT voor meer begrip bij jongeren over het werk van hulpdiensten. En verbeter MDT tegen Eenzaamheid de mentale gezondheid van jongeren én ouderen, zie [MDT levert financieel maatschappelijke waarde op!](#)

15 van de Velde, D., Schouten, M., Impact Centre Erasmus. (2025, mei). [Overzichtsrapport ‘DE IMPACT VAN MDT’](#).

16 van de Velde, D., Schouten, M., Impact Centre Erasmus. (2025, mei). [Overzichtsrapport ‘DE IMPACT VAN MDT’](#).

MDT versterkt de samenleving

Waardering, betrokkenheid en sociale cohesie: MDT bevordert erkenning en waardering voor de maatschappelijke inzet van jongeren. Het versterkt betrokkenheid en sociale cohesie door jongeren met verschillende achtergronden samen te brengen en hen te begeleiden in hun maatschappelijke inzet. Dit vergroot hun gevoel van verbondenheid en vertrouwen binnen de gemeenschap.¹⁷ Samen met partners als Vereniging VrijwilligerswerkNL en Oranje Fonds draagt MDT bij aan het bevorderen van vrijwillige inzet door jongeren.

Bevordering van inclusiviteit en actief burgerschap: MDT stimuleert ontmoetingen tussen jongeren met verschillende achtergronden, bevordert maatschappelijke betrokkenheid en versterkt actief burgerschap. Dit wordt mogelijk gemaakt door de nauwe samenwerking binnen het MDT-netwerk.

Jongerenparticipatie en eigenaarschap: SCP-onderzoek toont aan dat jongeren de doelen van MDT sterk ondersteunen. Ze waarderen vooral de inspraak die zij krijgen in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het programma en de projecten. Deze actieve betrokkenheid vergroot hun gevoel van eigenaarschap en motivatie om zich in te zetten, wat bijdraagt aan zowel hun persoonlijke groei als maatschappelijke participatie.¹⁸

Maatschappelijke verankering en duurzame impact: MDT is stevig verankerd in het maatschappelijk veld en sluit flexibel aan op actuele thema's. Door de integrale samenwerking binnen het MDT-netwerk ontstaat breed draagvlak en duurzame impact op lokaal, regionaal en landelijk niveau. MDT helpt maatschappelijke organisaties jongeren te betrekken en binden, wat essentieel is voor hun verjonging en toekomstbestendigheid. Daarmee is MDT niet alleen een springplank voor jongeren, maar ook een strategisch partner in de infrastructuur van vrijwillige inzet.

Aanpak van maatschappelijke uitdagingen: MDT kan jongeren mobiliseren om actief bij te dragen aan oplossingen voor actuele thema's als armoede, schulden, jeugdwerkloosheid en mentale gezondheid. Zo ondersteunt het programma preventief beleid en versterkt het de maatschappelijke veerkracht.¹⁹

Wendbaarheid: MDT is wendbaar en stevig ingebed in het maatschappelijke veld. Hierdoor kan het programma snel inspelen op actuele thema's en urgente situaties. Zo werden jongeren direct gemobiliseerd om in de coronacrisis bijvoorbeeld boodschappen te doen voor ouderen en gaven zij taallessen aan mensen uit Oekraïne, die na het uitbreken van de oorlog naar Nederland vluchtten. Ook is er een 'quick response'-team opgericht dat bij landelijke acties – zoals die van Giro555 – het MDT-netwerk en jongeren oproept eigen acties te organiseren of aan te sluiten bij bestaande initiatieven. Op die manier kan MDT snel en effectief bijdragen aan maatschappelijke noodsituaties.

MDT in internationale context

MDT past binnen een wereldwijde trend van landen die vergelijkbare jongerenprogramma's organiseren. In Europa hebben inmiddels twaalf landen een dergelijk programma. In 2025 voerde de Franse regering een vergelijkend onderzoek uit, waaruit bleek dat MDT in verhouding een lage uitgave per deelnemer kent. Ook de OECD noemde MDT in 2024 een good practice op het gebied van jongerenparticipatie, continue monitoring en het betrekken van nieuwkomers.²⁰ Zo geldt MDT als inspiratiebron voor andere landen en ministeries – en blijft het zelf leren van internationale voorbeelden. MDT ontwikkelt zich voortdurend, met een open houding naar wat elders werkt.

Ook de OECD noemde MDT in 2024 een good practice op het gebied van jongerenparticipatie, continue monitoring en het betrekken van nieuwkomers.

¹⁷ Hoogenraad, Van Kampen, (2024, juni) *Jongeren en de Maatschappelijke diensttijd*

¹⁸ Hoogenraad, Van Kampen, SCP. (2025, januari). *Doe je mee?! Perspectieven op 'zinvolle' participatie*

¹⁹ Janssen, Wingen, CBS (2023, oktober), *Effectenevaluatie Maatschappelijke Diensttijd*

²⁰ Gagliardi, P. et al, OECD. (2024, december). *Promoting volunteering and civic service engagement: A stocktake of national programmes across OECD countries.*

3

PROGRAMMALIJNEN

De programmalijnen bouwen voort op het huidige MDT-programma. De concrete uitwerking van de maatregelen wordt jaarlijks vastgelegd in een jaarplan. Per programmalijn staan eerst het doel en vervolgens de bijbehorende maatregelen centraal. Alle doelen en maatregelen zijn terug te voeren op de doelenboom in de bijlage. De planning voor de komende jaren is opgenomen in hoofdstuk 5.

De volgende programmalijnen komen aan bod:

1. We zorgen dat MDT er voor elke jongere is.
2. We bepalen samen de koers: jongeren centraal!
3. We creëren meer ruimte en zeggenschap voor de regio.
4. We zetten in op kwaliteit, impact en het leren van en met elkaar.
5. We vergroten het inhoudelijk en financieel draagvlak voor MDT.

Alle programmalijnen zijn van gelijk belang en dragen evenzeer bij aan het gezamenlijke doel, ongeacht de volgorde. De maatregelen binnen de programmalijnen zijn onderling verbonden: ze versterken elkaar en kunnen niet los van elkaar worden gezien. Waar mogelijk worden maatregelen gezamenlijk opgepakt met partners uit het MDT-netwerk – in co-creatie.

Jongeren nemen in dit programmaplan een bijzondere positie in. Zij zijn geen potentiële verduurzamingspartners zoals bedrijven of gemeenten, maar vormen een onmisbaar onderdeel van het MDT-netwerk.²¹ Tot slot beschrijven we in programmalijn 3 de maatregelen om MDT in Caribisch Nederland te versterken.

3.1

PROGRAMMALIJN 1: WE ZORGEN DAT MDT ER VOOR ÉLKE JONGERE IS

We willen de impact van MDT vergroten door het programma toegankelijker, flexibeler en beter passend te maken voor alle jongeren. Ook jongeren die niet vanzelf met MDT in aanraking komen, moeten vanuit eigen motivatie kunnen deelnemen. Daarnaast richten we ons op blijvende betrokkenheid van jongeren bij de samenleving, ook na afronding van hun MDT-traject. Om dit te realiseren werken we de komende jaren aan subsidieregelingen die meer flexibiliteit en maatwerk bieden voor MDT-trajecten. Daarbij benutten we de geleerde lessen en de inzichten uit het MDT-netwerk. Tot slot investeren we in het merk MDT, zodat meer jongeren, partners en stakeholders het programma kennen, herkennen en zich ermee verbonden voelen.

3.1.1 We laten MDT beter aansluiten bij de uiteenlopende behoeften van jongeren en contexten waarbinnen MDT plaatsvindt

We zetten in op meer maatwerk en flexibiliteit, zodat MDT-trajecten beter aansluiten bij de werkwijze van organisaties en de behoeften van jongeren. De afgelopen jaren zijn in samenwerking met het netwerk verschillende varianten ontwikkeld – Kort, Basis, Intensief, Plus en Extra²², – maar in de praktijk blijkt dat deze niet altijd optimaal aansluiten op elke jongere. Daarom benutten we praktijkervaringen om meer ruimte te creëren voor trajecten op maat. Daarbij houden we ook rekening met praktische factoren die voor jongeren belangrijk zijn, zoals de nabijheid van projecten (zie programmalijn 3).

²¹ Het is belangrijk om (de stem van) jongeren ruimte te geven. Jongeren zijn gelijkwaardig aan andere stakeholders (volwaardig gesprekspartner), maar niet gelijk. Jongeren moeten structureel worden meegenomen (vanaf de start/in alle fases – dus ook agendabepaling) en mogen anders denken dan professionals.

²² Zie MDT-voortgangsrapportage-website: [Wat is MDT](#)

MAATREGELEN

- **Meer nadruk op impact en kwaliteit.**
We onderzoeken hoe we meer ruimte en flexibiliteit kunnen geven aan impactvolle trajecten met zichtbare opbrengsten voor jongeren en samenleving. Daarbij verkennen we ook of het mogelijk is om binnen de subsidieregeling meer nadruk te leggen op impact en kwaliteit in plaats van vaste aantallen uren of deelnemers.
- **Betere aansluiting voor jongeren in een kwetsbare positie.**
We zetten ons extra in voor jongeren die moeilijk(er) een plek vinden in de maatschappij of zich in een kwetsbare positie bevinden, zoals (potentiële) vroegtijdig schoolverlaters (VSV).
- **Bereiken van nieuwe groepen jongeren.**
We investeren extra om ook jongeren die niet vanzelf met MDT in aanraking komen of nog niet weten wat de meerwaarde is van MDT voor henzelf en de samenleving te bereiken.

Ons streven is dat iedere jongere van MDT heeft gehoord en bewust kan kiezen om wél of niet deel te nemen aan een MDT-traject.

3.1.2 We werken eraan om MDT een vanzelfsprekendheid en bekend begrip te maken voor alle jongeren, hun omgeving en de samenleving

Ons streven is dat iedere jongere van MDT heeft gehoord en bewust kan kiezen om wél of niet deel te nemen aan een MDT-traject. De afgelopen jaren zijn al belangrijke stappen gezet om de bekendheid van MDT te vergroten, en die lijn zetten we door. Om van MDT een sterk en toekomstbestendig programma te maken, is het essentieel dat jongeren, partners en stakeholders weten wat MDT inhoudt en wat het hen kan brengen: wat de drie pijlers betekenen en hoe die bijdragen aan maatschappelijke opgaven. We kijken daarbij ook hoe MDT bekender kan worden bij potentiële partners die een rol kunnen spelen in de verdere groei van het programma.

MAATREGELEN

- **Naamsbekendheid vergroten.**
We versterken de positieve naamsbekendheid en het begrip van MDT bij verschillende doelgroepen. Daarnaast wordt gekeken naar manieren om het eenvoudig en aantrekkelijk te maken voor jongeren zelf om hun MDT-ervaring te kunnen delen.
- **Gerichte communicatiestrategie ontwikkelen.**
We ontwikkelen een gedifferentieerde communicatiestrategie voor verschillende relevante doelgroepen en stakeholders van MDT. Hierin wordt landelijk en regionaal samengewerkt met jongeren, koepelorganisaties (zoals Vereniging VrijwilligerswerkNL, NJR en VNG), het onderwijs en MDT-organisaties zelf.
- **Afstemming met andere (rijks) programma's.**
We zoeken de verbinding met de communicatie van andere (rijks) programma's, zodat MDT zichtbaar blijft binnen bredere maatschappelijke thema's.

3.1.3 We zetten in op (blijvende) betrokkenheid van jongeren, ook ná hun traject

MDT wil ervoor zorgen dat jongeren ook na hun traject actief betrokken (willen) blijven bij de samenleving. We streven naar een langdurig effect van MDT door jongeren te verbinden aan vervolgactiviteiten, netwerken en maatschappelijke initiatieven. Zo kunnen zij zich verder ontwikkelen en in verbinding komen te staan met anderen. Dit kan zich uiten in vrijwilligerswerk, deelname aan participatievormen zoals een studentenraad of bewustere keuzes voor werk of studie. Daarnaast versterken we de duurzame verbinding tussen organisaties en jongeren, zodat in crisissituaties ook snel en effectief kan worden samengewerkt.

MAATREGELEN

- **Ondersteuning voor blijvende inzetbaarheid.**

We verkennen hoe we inhoudelijk en financieel RSV's, het bedrijfsleven, het onderwijs en MDT-organisaties kunnen ondersteunen bij activiteiten die bijdragen aan de blijvende maatschappelijke inzetbaarheid van jongeren. Samen met de RSV's en regiofacilitatoren en onderwijsexperts helpen we het MDT-netwerk hierbij, waarbij we gebruikmaken van relevantie onderzoeksdata.

- **Vorbereiding op crisissituaties.**

We onderzoeken de samenwerking met veiligheidsregio's, Defensie, VWS en J&V om jongeren en het MDT-netwerk beter voor te bereiden op crisissituaties. Daarbij bouwen we voort op bestaande samenwerkingen met onder andere Defensie, Giro555 en de landelijke politie.

Alleen door deze gezamenlijke aanpak blijft het programma aansluiten bij de veranderende behoeften van jongeren en de samenleving.

3.2

PROGRAMMALIJN 2: WE BEPALEN SAMEN DE KOERS, JONGEREN CENTRAAL!

De koers van MDT bepalen we samen: met jongeren én met MDT-partners. Alleen door deze gezamenlijke aanpak blijft het programma aansluiten bij de veranderende behoeften van jongeren en de samenleving. Daarom zetten we in op structurele participatie en co-creatie op alle niveaus: strategisch, tactisch en operationeel. Jongeren denken actief mee over de koers, inhoud en uitvoering van MDT, samen met het MDT-netwerk. Deze werkwijze versterkt het netwerk, vergroot het draagvlak en leidt tot betere en meer gedragen keuzes. We bouwen aan gedeeld(e) eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Inbreng wordt structureel georganiseerd. Door samen te bepalen wat nodig is, zorgen we voor een toekomstbestendige inbedding van MDT in beleid en praktijk. Met jongeren centraal en partners aan tafel maken we MDT sterker, breder en veerkrachtiger.

3.2.1 We ontwikkelen een governance passend bij MDT

We werken aan een toekomstbestendige governance waarin overheid, maatschappelijke partners en jongeren structureel bijdragen aan de doorontwikkeling en borging van MDT binnen de relevante beleidsdomeinen en netwerken. De basis voor samenwerking, bijsturing en besluitvorming bestaat uit een evenwichtige vertegenwoordiging van partners, met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden, en gelijkwaardige participatie. Daarbij is speciale aandacht voor de positie van jongeren en de aanpak die nodig is om hen actief te laten participeren. Zo versterken we de gezamenlijke sturing op MDT en benutten we actief kansen voor verduurzaming en opschaling.

MAATREGELEN

- **Governance in co-creatie ontwerpen.**
Samen met departementen, partners uit het MDT-netwerk, Vereniging VrijwilligerswerkNL en NJR (partners van het eerste uur), jongeren en regionale en landelijke/bovenregionale vertegenwoordigers ontwikkelen we een gelaagde structuur met heldere verantwoordelijkheden op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- **Bestuurlijk overleg uitbreiden.**
We breiden het bestuurlijk overleg met NJR en Vereniging VrijwilligerswerkNL uit en verstevigen deze samenwerking.
- **Monitoring en bijsturing verankeren.**
De monitoring en evaluatie van dit programmaplan wordt binnen de governance verankerd. Zo houden we gezamenlijk zicht op de voortgang en kunnen we bijsturen indien nodig.
- **Positie van het MDT-jongerenpanel versterken.**
We versterken de rol van het MDT-jongerenpanel als agenderende en adviserende partij binnen de governance.

3.2.2 We versterken de co-creatie met het MDT-netwerk en de jongeren

Om ervoor te zorgen dat MDT blijft aansluiten bij de voortdurend veranderende behoeften van jongeren, het netwerk en de samenleving, werken we intensief samen met jongeren en het MDT-netwerk. Dat doen we onder andere door te blijven innoveren en leren, op alle niveaus - van het landelijk MDT-team tot in de regio's. We blijven ambitieus, we leren door te doen en te evalueren wat werkt en wat niet. Zo blijven de vormen van co-creatie en participatie goed aansluiten bij de leefwereld en behoeften van jongeren en het MDT-netwerk. Daarbij hebben we extra aandacht voor de diversiteit van jongeren, MDT-organisaties en partners die we bij MDT willen bereiken en betrekken.

MAATREGELEN

- **Co-creatie stevig verankeren.**
We integreren co-creatie en participatie nog steviger binnen MDT. Belangrijke doelgroepen denken en beslissen regelmatig op landelijk niveau mee over nieuwe plannen en vraagstukken. We zorgen dat daarbij zoveel mogelijk perspectieven worden meegenomen in relevante ontwikkelingen, vraagstukken en beleidskeuzes.
- **Structurele betrokkenheid organiseren.**
Het landelijk MDT-team faciliteert structurele participatie via overlegvormen, zoals een “meedenktank”, waarin jongeren en netwerkpartners gevraagd en ongevraagd advies geven over de koers en uitvoering van MDT.
- **Ruimte voor minder gehoorde jongeren.**
We hebben de komende jaren extra aandacht voor de perspectieven van jongeren die zich niet vanzelfsprekend laten horen, zodat ook hun ervaringen en behoeften structureel worden meegenomen.
- **Perspectief van het netwerk in beleid.**
Bij de ontwikkeling van subsidieregelingen wordt het perspectief van het MDT-netwerk actief meegenomen, zodat beleid beter aansluit bij de uitvoeringspraktijk.
- **Slim gebruik van digitale middelen.**
We onderzoeken hoe we met digitale middelen en infrastructuur sneller en laagdrempeliger meningen, ideeën en feedback kunnen ophalen bij jongeren en het netwerk.
- **Aansluiting bij bestaande netwerken.**
We zoeken actief aansluiting bij bestaande jongeren-netwerken en plekken waar jongeren al samenkomen, om zo hun betrokkenheid op natuurlijke wijze te vergroten.

3.2.3 We intensiveren de interdepartementale samenwerking

Sinds de start heeft MDT bijgedragen aan domeinoverstijgende vraagstukken door interbestuurlijke en interdepartementale samenwerking. MDT heeft impact op het leven van jongeren én op de samenleving. Met MDT dragen we daarmee actief bij aan opgaven binnen het sociaal domein – zoals (preventief) jeugdbeleid, mentale gezondheid, inburgering en integratie, burgerschap en onderwijs. Door de samenwerking tussen deze domeinen te versterken en te streven naar een integrale aanpak, kan MDT nog meer waarde toevoegen aan deze maatschappelijke opgaven. We bouwen voort op bestaande thema's waar MDT aantoonbaar impact heeft en sluiten aan bij urgente maatschappelijke opgaven en lopend beleid.

Naast de interdepartementale samenwerking, richten we ons ook op een versterking van de samenwerking binnen het onderwijs en OCW: zie hiervoor 3.5.3.

MAATREGELEN

- **Weerbaarheid en sociale cohesie.**
Samen met Defensie en Justitie en Veiligheid zetten we ons in om weerbaarheid, sociale cohesie en de instroom van jongeren naar opleidingen en functies bij Defensie en de landelijke politie te versterken.²³ Via MDT-projecten betrekken we jongeren actief bij het bevorderen van een weerbare samenleving en het tegengaan van polarisatie, in aansluiting op de weerbaarheidsstrategie en de NCTV-opgaven waar MDT onderdeel van uitmaakt.
- **Mentale gezondheid en hervormingsagenda jeugd.**
We versterken de verbinding met het Actieprogramma Mentale Gezondheid en ggz en de Hervormingsagenda Jeugd, met als doel de gezamenlijke inzet op preventie en veerkracht te vergroten. Dit doen we door nauwere samenwerking met lokale (zorg)netwerken, jeugdprofessionals, scholen en gemeenten, en door MDT als bewezen effectieve maatregel actief te integreren in deze netwerken.
- **Onderwijs en arbeidsmarkttoeleiding.**
We intensiveren de samenwerking met OCW-beleid rondom voortijdig schoolverlaten (VSV), burgerschap, loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) in het vo en mbo, en thema's rond Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en arbeidsmarktkrapte.²⁴ Zie ook 3.5.3.
- **Integratie en burgerschap.**
MDT sluit aan bij de Actieagenda Integratie en de Open en Vrije Samenleving (AAI) van SZW.²⁵ Zo draagt MDT bij aan actief burgerschap, sociale cohesie en de integratie van nieuwkomers, in lijn met de ambities van SZW²⁵ en BZK. Waar mogelijk koppelen we AAI-pilots en initiatieven aan succesvolle MDT-trajecten, zodat inzichten worden gedeeld en gezamenlijke uitvoering mogelijk wordt.
- **Nationale Jeugdstrategie.**
We sluiten aan bij de Nationale Jeugdstrategie, waarin VWS samen met NJR werkt aan de structurele betrokkenheid van jongeren bij beleid.

23 NB. Naast Defensie wordt er binnen projecten ook doorgeleid naar andere sectoren als de zorg en het onderwijs.

24 Kamerbrief over uitwerking plannen arbeidsmarktkrapte en brede arbeidsmarktagenda | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

25 Kamerbrief over voortgang Actieagenda Integratie en de Open en Vrije Samenleving. Kamerstukken II 2025, 32824-456.

PROGRAMMALIJN 3: WE CREËREN MEER RUIMTE EN ZEGGENSCHAP VOOR DE REGIO

De afgelopen jaren is binnen MDT geïnvesteerd in de regionale samenwerking, zodat dat iedere jongere in Nederland een passend MDT-traject dichtbij huis kan volgen. Dankzij deze stevige basis liggen er nu duidelijke kansen om de rol van de regio verder te versterken. Daarbij houden we oog voor organisaties die regionaal én landelijk actief zijn, zodat samenwerking goed op elkaar blijft aansluiten. Ook is er specifiek aandacht voor het versterken en verankeren van MDT op Caribisch Nederland. Binnen de RSV's komt kwaliteit centraal te staan.

3.3.1 We geven meer ruimte en zeggenschap aan de regio

MAATREGELEN

- **Optimaliseren van de regionale structuur.**
Het landelijk MDT-team stelt, samen met het MDT-netwerk, een plan op voor een geoptimaliseerde regio-organisatiestructuur. Hierin staan gedeelde zeggenschap en de verduurzamingsopgave op lokaal en regionaal niveau centraal. Het plan beschrijft welk mandaat de regionale samenwerkingsverbanden krijgen en hoe zij minder vrijblijvend kunnen werken.
- **Jongerenperspectief structureel verankeren.**
In het plan is nadrukkelijk aandacht voor jongeren en hun perspectief. We benutten best practices en bestaande vormen van jongerenparticipatie binnen MDT-organisaties in de regio.
- **Regiostrategieën versterken.**
De regionale samenwerkingsverbanden verrijken hun bestaande regiostrategieën met aandacht voor het verbreden van inhoudelijk en financieel eigenaarschap en voor communicatie.
- **Rol van de regio bij subsidiebeoordeling verkennen.**
We verkennen op welke manier we de regio's meer zeggenschap kunnen geven bij het toekennen van subsidies, met als doel beter aan te kunnen sluiten op de behoefte in de regio.
- **Versterken van regionale rollen en expertise.**
De rol en opdracht van regionale samenwerkingsverbanden, regiofacilitatoren en onderwijsexperts worden aangescherpt en uitgebreid, passend bij de regionale opgave en in lijn met dit programmaplan. Deze professionals zijn bekend met de bouwstenen voor betekenisvolle jongerenparticipatie en zorgen voor een goede aansluiting tussen vraag en aanbod. Waar mogelijk werken zij samen met vrijwilligerscentrales. Zij krijgen bovendien meer handvatten om partners te betrekken bij verduurzaming, bijvoorbeeld via Social Return on Investment (SROI).

3.3.2 We versterken MDT op Caribisch Nederland

Sinds 2023 biedt MDT jongeren op Bonaire, Sint Eustatius en Saba de kans om zich persoonlijk te ontwikkelen en actief bij te dragen aan hun eiland. MDT versterkt jongerenparticipatie in Caribisch Nederland (CN) en stimuleert tegelijkertijd overheden en organisaties om jongeren te betrekken bij beleid, activiteiten en besluitvorming. Dat vraagt om een aanpak op maat, met als doel jongeren op de eilanden gelijke ontwikkelkansen te bieden als hun leeftijdsgenoten in Europees Nederland (EN). Om dat te bereiken nemen we de verschillen in context en uitgangspositie serieus en werken we samen met lokale partners, zoals het Oranje Fonds. We bieden jongeren op de eilanden kansen voor persoonlijke groei, talentontwikkeling en maatschappelijke deelname.

Door aan te sluiten bij de lokale context en verbinding te zoeken tussen de eilanden, lokale partijen, instellingen en overheden wordt MDT relevanter, toegankelijker en effectiever. Omdat het maatschappelijk veld in CN kleiner is en andere structuren kent dan in EN, vraagt dit soms om een creatieve aanpak en nieuwe samenwerkingen. Door maatwerk en kennisdeling kan de kwaliteit van de MDT-trajecten verder worden verhoogd.

- **Lokale ondersteuningsstructuur opzetten.**
We richten in CN een eigen ondersteuningsstructuur op, met ondersteuning van het landelijk MDT-team. Hierdoor sluiten MDT-projecten beter aan op de lokale situatie en wordt de toegang tot kennis, begeleiding en inspiratie vergroot voor jongeren en organisaties. Het maatschappelijk middenveld in CN is kleiner en vraagt daarom extra aandacht voor professionalisering en ondersteuning.
- **Borgen van het MDT-aanbod.**
Door bestaande MDT-projecten te continueren en door te ontwikkelen, krijgen meer jongeren de kans om deel te nemen. Tegelijkertijd delen we kennis over het bereiken en activeren van jongeren met andere maatschappelijke organisaties in CN.
- **Verduurzamen van MDT en jongerenparticipatie.**
We versterken de toekomstbestendigheid van MDT in CN door het programma te verbinden met eilandelijk jeugdbeleid en Rijksbrede inzet binnen het sociaal domein. Jongeren krijgen hierdoor meer ruimte om mee te denken over beleid dat hen raakt en dragen via hun MDT-traject bij aan de uitvoering daarvan.

3.4**PROGRAMMALIJN 4: WE ZETTEN IN OP KWALITEIT, IMPACT EN HET LEREN VAN EN MET ELKAAR**

Met een stevige basis vergroten we de maatschappelijke impact en versterken we de kwaliteit van de uitvoering van MDT. We verdiepen ons inzicht in de maatschappelijke waarde van MDT door gericht te sturen op wat écht werkt. Daarbij versterken we het bewijs én het lerend vermogen binnen MDT-projecten en het netwerk. We verbeteren de kwaliteit van trajecten, zodat iedere jongere een positieve en waardevolle MDT-ervaring opdoet. Binnen het MDT-netwerk stimuleren we kennisdeling en samenwerking. Ervaringen en inzichten worden actief opgehaald, gedeeld en benut om samen te verbeteren. We creëren een duidelijke plek voor het delen van inzichten en best practices. Zo blijft MDT een impactvol en kwalitatief hoogstaand programma, gedragen door een betrokken netwerk en gericht op duurzame maatschappelijke waarde.

3.4.1 We versterken de kwaliteit en zorgen voor een positieve ervaring met MDT

MDT-projecten bieden kwalitatief hoogwaardige trajecten, zodat iedere jongere een positieve MDT-ervaring heeft en we maximale impact realiseren voor de jongere en de samenleving. Daarvoor is het belangrijk dat de kwaliteit van organisaties, projecten en trajecten geborgd is. Dit moet goed ondersteund worden door landelijke kaders en kennisdeling. Op basis van de eerder ontwikkelde kwaliteitselementen en het MDT-prooflabel ontwikkelen we in co-creatie een toekomstbestendige en integrale kwaliteitsaanpak waarin subsidie, toetsing, kennisdeling en onderzoek samenkomen. Deze aanpak moet van toegevoegde waarde zijn voor zowel het MDT-netwerk als het landelijk MDT-team. We hanteren een lerende kwaliteitscyclus die bestaat uit verschillende stappen, die de samenhang tussen beleid, uitvoering en verbetering zichtbaar maakt (zie figuur op volgende pagina). De cyclus omvat: het ontwikkelen van heldere kwaliteitsnormen, het monitoren van de uitvoering van projecten, het ondersteunen van organisaties bij verbetering en kennisdeling en het duurzaam verankeren van kwaliteit in de praktijk.

MDT-projecten bieden kwalitatief hoogwaardige trajecten, zodat iedere jongere een positieve MDT-ervaring heeft en we maximale impact realiseren voor de jongere en de samenleving.

MAATREGELEN

- **Kaders voor goede kwaliteit.**
We stellen kaders voor goede kwaliteit: De kwaliteitselementen²⁶ worden doorontwikkeld tot toetsbare normen die duidelijk maken wat een goed MDT-traject inhoudt. Deze kaders vormen de basis voor de subsidiebeoordeling en geven richting aan organisaties. Zo worden de werkzame elementen van MDT structureel geborgd in het ontwerp van MDT-projecten. Een voorbeeld hiervan is het formuleren van een norm voor talentontwikkeling, waarbij de organisatie zorgt dat jongeren persoonlijke en professionele leerdoelen opstellen en daarop reflecteren tijdens en na hun traject.
- **Kwaliteit bewaken en monitoren.**
We volgen de uitvoering van projecten, signaleren knelpunten en kansen en sturen bij waar nodig. Daarbij is aandacht voor het tijdig signaleren, aanspreken en gericht ondersteunen van projecten die achterblijven in kwaliteit.
- **Kwaliteitsverbetering faciliteren.**
We ondersteunen organisaties met instrumenten, kennisdeling, praktische handvatten en inspirerende voorbeelden. Zo versterken we samen de kwaliteit van trajecten en leren we wat werkt. Met het netwerk onderzoeken we of een aanvullend kwaliteitsinstrument hieraan kan bijdragen.
- **Kwaliteit verbeteren en borgen.**
Inzichten uit monitoring, onderzoek en kennisdeling worden gebruikt om de kwaliteitsaanpak door te ontwikkelen. We zorgen voor een duurzame borging van kwaliteit binnen MDT-trajecten.
- **Vrijwillige deelname verankeren.**
We vertalen het kader voor vrijwillige deelname aan MDT²⁷ naar de subsidieaanvraag en -beoordeling. Vrijwilligheid blijft het uitgangspunt, met oog voor maatwerk in het belang van jongeren en samenleving. Samen met het netwerk – met name projecten in en met het onderwijs – verkennen we het onderscheid tussen vrijwilligheid, keuzevrijheid en het zich verplicht voelen tot deelname.²⁸

²⁶ organisaties.doemeemetmdt.nl/nieuws/het-ontstaan-van-de-acht-kwaliteitselementen-van-mdt

²⁷ Uitzonderingen zijn bijvoorbeeld situaties in het kader van de leerplicht en Participatiewet.

3.4.2 We bieden inzicht in de maatschappelijke impact van MDT door te sturen op wat werkt en te laten zien wat MDT oplevert

We sturen gericht op onze twee hoofddopgaven en maken de maatschappelijke impact en het rendement van MDT beter zichtbaar voor jongeren en samenleving. Daarvoor werken we continu aan meer inzicht en sturing op impact en kwaliteit, op basis van onderzoek en monitoring. We hanteren een integrale, lerende aanpak: onderzoeksresultaten leveren inzichten op die we gebruiken voor beleid, de doorontwikkeling van kwaliteitselementen en normen, en de kennisdeling binnen het MDT-netwerk.

MAATREGELEN

- **Effect- en impactmeting doorontwikkelen.**
We ontwikkelen onze effect- en impactmetingen verder, inclusief de bijbehorende vragenlijsten. Deze vormen de basis voor beleidssturing, besluitvorming en kwaliteitsverbetering in de praktijk.
- **Maatschappelijke waarde onderbouwen.**
We versterken de onderbouwing van de maatschappelijke waarde van MDT door het uitbreiden en verdiepen van businesscases en proposities voor maatschappelijke organisaties.
- **Informatie ophalen via monitoring.**
We verzamelen gegevens over de kwaliteitselementen via de monitoring van projecten. Zo krijgen we inzicht in knelpunten en successen, die we benutten voor kennisdeling en verbetering.
- **Langetermijneffecten meten.**
Samen met het CBS verkennen we de mogelijkheid om de langetermijneffecten van MDT op jongeren in kaart te brengen.

3.4.3 We faciliteren lerende netwerken en kennisdeling om gezamenlijke groei en kwaliteitsontwikkeling te stimuleren

Samen leren is sinds de start een kernprincipe van MDT. Door ervaringen te delen en van elkaar te leren wat werkt, kunnen MDT-organisaties jongeren beter ondersteunen en hun maatschappelijke impact vergroten. Samen met het netwerk ontwikkelen we een vorm van kennisdeling die aansluit bij de leerbehoeften van organisaties en bij de regionale context. We hebben geleerd dat een centrale vindplaats voor kennis en kunde belangrijk is: een plek waar nieuwe en bestaande organisaties eenvoudig informatie vinden om MDT te versterken en verduurzamen. Daarom ontwikkelen we samen met partners een kennis- en leerplatform: een overkoepelende infrastructuur waarin kennisdeling, lerend netwerk en centrale vindplaats samenkomen. Dit platform wordt de plek waar iedereen binnen MDT kennis kan vinden, delen en samen kan groeien. We bouwen voort op bestaande expertise en structuren binnen het netwerk, zodat we niet telkens het wiel opnieuw uitvinden. Een goed voorbeeld is het Landelijk Onderwijsplatform, dat al fungeert als vindplaats voor kennis, praktijkvoorbeelden en ondersteuning voor MDT-partners in het onderwijs.²⁸

MAATREGELEN

- **Ontwikkelen van een lerend netwerk binnen het kennis- en leerplatform.**
Samen met het MDT-netwerk ontwikkelen we passende vormen van kennisdeling en gezamenlijke kwaliteitsontwikkeling. Denk aan terugkerende kennisdelingsmomenten die het ritme en de structuur van leren versterken. Zo stimuleren we eigenaarschap en betrokkenheid binnen het MDT-netwerk en bouwen we aan een duurzaam leernetwerk.
- **Doorontwikkeling en beheer van een centrale vindplaats.**
We zorgen voor één centrale vindplaats voor kennis, kunde en leren, als onderdeel van het kennis- en leerplatform. Deze wordt uitgebreid met praktische hulpmiddelen die MDT-organisaties direct kunnen inzetten. We onderzoeken het eigenaarschap en beheer van de vindplaats — landelijk, regionaal en binnen het netwerk — en verkennen hoe we kunnen aansluiten bij bestaande structuren voor een duurzame inrichting.
- **Versterken van kennisuitwisseling en inspiratie.**
We maken de expertise van MDT-projecten beter zichtbaar en benutten die om andere projecten te inspireren en te ondersteunen. Zo zorgen we dat succesvolle ervaringen actief gedeeld worden en bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit binnen MDT.

PROGRAMMALIJN 5: WE VERGROTEN HET FINANCIEEL EN INHOUDELIJK DRAAGVLAK VOOR MDT

MDT speelt een belangrijke rol in het vergroten van de weerbaarheid van jongeren en het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid. Het programma heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een effectieve interventie met brede maatschappelijke meerwaarde voor diverse partners, van landelijke organisaties tot lokale maatschappelijke initiatieven, gemeenten en scholen. Er is inmiddels een rijk MDT-aanbod dat hoofdzakelijk wordt gefinancierd door de rijksbijdrage via de MDT-subsidieregeling.

De komende periode staat de vraag centraal hoe MDT duurzaam in de samenleving kan worden verankerd. De opgave waar we nu voor staan, is de overgang van een programma dat draait op tijdelijke MDT-subsidieregelingen naar een financieringsmodel waarin succesvolle MDT-organisaties, die op basis van de MDT-subsidieregelingen veel kennis, ervaring en expertise hebben opgebouwd, ook op langere termijn MDT kunnen blijven aanbieden. We onderzoeken daarom hoe we het financieringsmodel toekomstbestendig kunnen inrichten, waarin naast de rijksoverheid ook andere publieke en private partijen een rol kunnen spelen. Dit zodat we de continuïteit van succesvolle MDT-projecten kunnen waarborgen, waar enerzijds aandacht is voor een aanbod van goedlopende, effectieve MDT-projecten, en anderzijds ruimte is voor innovatie en nieuwe initiatieven. Dat vraagt om breed inhoudelijk en financieel draagvlak, het versterken van bestaande samenwerkingen en het betrekken van nieuwe partners. Dit is geen gemakkelijke opgave, maar samen met het netwerk zien wij kansen om hier stapsgewijs verbeteringen in aan te brengen, zodat MDT-projecten op langere termijn kunnen blijven voortbestaan.

3.5.1 We vergroten het financieel eigenaarschap voor MDT

Het vergroten van het financieel eigenaarschap maakt een brede groep organisaties gezamenlijk verantwoordelijk voor het succes van een MDT-project en MDT als regionale en landelijke beweging. Dit vraagt om een grotere verantwoordelijkheid van partijen binnen het netwerk voor hun eigen financiering, waarbij zij actief op zoek gaan naar aanvullende middelen naast de rijksbijdrage via de MDT-subsidieregelingen. We faciliteren dit proces door het netwerk te helpen in hun zoektocht naar alternatieve financieringsbronnen en bij het versterken van hun financieringscapaciteit. Wanneer partijen tijd, kennis, capaciteit en financiële middelen investeren, voelen zij zich mede verantwoordelijk voor de kwaliteit, uitvoering, resultaten en voortzetting van het MDT-aanbod. Deze gezamenlijke inzet vergroot het commitment: organisaties denken actief mee, nemen verantwoordelijkheid en werken vanuit het gezamenlijke belang aan duurzame resultaten. Door gedeeld financieel eigenaarschap ontstaat bovendien een evenwichtige verdeling van verantwoordelijkheid en risico's. Niet alleen de rijksoverheid draagt bij aan de uitvoering en financiering, maar ook partners investeren op een manier die past bij hun mogelijkheden, doelen en de baten die zij uit MDT-projecten halen. Het vergroten van het financieel eigenaarschap vergroot bovendien de kans dat succesvolle initiatieven structureel kunnen worden voortgezet en verankerd. Dit vindt plaats op project-, lokaal/regionaal- en landelijk niveau.

Niet alleen de rijksoverheid draagt bij aan de uitvoering en financiering, maar ook partners investeren op een manier die past bij hun mogelijkheden, doelen en de baten die zij uit MDT-projecten halen.

- **Onderzoeken financieringsmodel dat structureel MDT-aanbod mogelijk maakt.**
We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om succesvol gebleken MDT-aanbod voor langere termijn te behouden.
- **Verbreden van financieel eigenaarschap.**
We verkennen – samen met het MDT-netwerk – hoe en in welke mate het financieel eigenaarschap kan worden verbreed, zowel op landelijk als regionaal en lokaal niveau.
- **Stapsgewijs verhogen van de cofinanciering.**
Om op projectniveau het financieel draagvlak te vergroten onderzoeken we hoe en in welk tempo we de vereiste cofinanciering verder kunnen verhogen. Als projecten in staat zijn om meer cofinanciering in te brengen betekent dit dat partijen actiever meewerken aan MDT en betrokken zijn bij het halen van de beoogde resultaten. Met het geleidelijk verhogen van de cofinanciering per project wordt de rijksfinanciering per project geleidelijk afgebouwd. Zo kunnen er in totaal meer projecten gefinancierd worden.
- **Ondersteuning en netwerkontwikkeling.**
Het landelijk team ondersteunt het netwerk bij het enthousiasmeren van (nieuwe) partners voor cofinanciering én verduurzaming van projecten. Dit onder andere via kennisdeling, gerichte communicatie en businesscases die de impact van MDT aantonen.

Samen met het MDT-netwerk werken we aan een passend financieringsmodel dat flexibiliteit, kwaliteit en continuïteit van MDT-projecten waarborgt.

3.5.2 We zorgen voor een passend financieringsmodel voor MDT-projecten

Samen met het MDT-netwerk werken we aan een passend financieringsmodel dat flexibiliteit, kwaliteit en continuïteit van MDT-projecten waarborgt. De overgang naar een nieuw financieringsmodel wordt stap voor stap ontwikkeld in lijn met de uitgangspunten van het programmaplan. We verkennen hoe de wijze van het verstrekken van de middelen kunnen (her)inrichten zodat zij:

- **beter aansluiten op passende trajecten voor jongeren,**
- **bijdragen aan het verbreden van financieel eigenaarschap, én**
- **werkbaar blijven voor organisaties en de subsidieverstrekker.**

Met de groei van het programma zijn verschillende knelpunten zichtbaar geworden. Zo ervaren projecten soms onvoldoende ruimte voor maatwerk, en sluit het aanbod nog niet altijd aan op de behoefte van jongeren en de regio's. Ook kan er onbedoeld onderlinge concurrentie ontstaan, wat samenwerking soms uitdagend maakt. We streven naar een eenvoudige, duidelijke structuur met ruimte voor innovatie en maatwerk, waarin lokale en regionale verschillen kunnen worden meegenomen. Daarnaast optimaliseren we de prijs-kwaliteitverhouding, zodat middelen efficiënter worden ingezet en de kosten beter aansluiten bij de verwachte resultaten. Zo kunnen jongeren overal in Nederland deelnemen aan betekenisvolle trajecten, en blijft het voor organisaties haalbaar en aantrekkelijk om mee te doen.

- **Doorontwikkeling van de subsidieregeling.**
We ontwikkelen de MDT-subsidieregeling stapsgewijs verder door, in nauwe samenwerking met het MDT-netwerk, met focus op kwaliteit, maatwerk en het realiseren van impact.
- **Sterker en beter afgestemd aanbod.**
Bij de doorontwikkeling van de subsidieregeling onderzoeken we hoe samenwerking en afstemming van aanbod niet alleen gestimuleerd wordt, maar ook kan leiden tot een aanbod dat inhoudelijk sterker is én beter aansluit bij de behoeften van de jongeren in de regio/lokaal. Tegelijk willen we hiermee ook onderlinge concurrentie tegengaan.
- **Aanvullende instrumenten verkennen.**
We onderzoeken of naast de subsidieregeling ook andere instrumenten kunnen worden ingezet om bijvoorbeeld meer samenwerking in de regio te stimuleren en financieel eigenaarschap verder te vergroten, ook met het oog op behoud van projecten op langere termijn.
- **Optimale prijs-kwaliteitverhouding realiseren.**
We werken aan een optimale prijs-kwaliteitverhouding. Dit draagt bij aan een effectievere en toekomstbestendiger financieringsmodel. Via kostprijsanalyses verkrijgen we inzicht in de daadwerkelijke kosten, wat leidt tot transparantere en efficiëntere inzet van middelen. Organisaties worden gestimuleerd om te investeren in kwalitatief sterke en impactvolle trajecten. De inzichten van deze kostprijsanalyses gebruiken we bij het ontwerpen van toekomstige subsidieregelingen.

Er is brede steun in de samenleving voor de maatschappelijke opgaven waaraan MDT bijdraagt.

3.5.3 We optimaliseren de samenwerking met partners in het MDT-netwerk

Er is brede steun in de samenleving voor de maatschappelijke opgaven waaraan MDT bijdraagt. Tegelijkertijd is MDT nog niet de vanzelfsprekendheid die het zou moeten zijn, en is de structurele inbedding in de samenleving nog niet gegarandeerd. Met deze strategie zetten we de volgende stap naar het vergroten van het inhoudelijk draagvlak voor MDT, zodat steeds meer partijen zich actief inzetten en de plannen succesvoller kunnen worden uitgevoerd. Door intensiever samen te werken, kennis te delen en de RSV's minder vrijblijvend te maken, ontstaat een sterker collectief dat MDT inhoudelijk en financieel kan dragen. Zo verduurzamen we samen MDT, zodat er nu en in de toekomst kwalitatief hoogwaardig MDT-aanbod is dat goed aansluit op de lokale, regionale en landelijke behoeften én op de behoeften van jongeren. Daarbij willen we concurrentie tussen MDT-partijen verminderen en juist samenwerking stimuleren – via kennisuitwisseling, het bundelen van krachten en het verhogen van de kwaliteit en impact van projecten.

Om dit te bereiken optimaliseren we de samenwerking binnen het MDT-netwerk en kiezen we voor een integrale aanpak, waarin waar mogelijk wordt aangesloten op bestaande structuren. De focus verschuift van kwantiteit naar kwaliteit. We bouwen voort op wat de afgelopen jaren is gerealiseerd en sluiten aan bij de verduurzamingsplannen van MDT-organisaties, die vanaf 2026 worden uitgevoerd. Deze plannen, gefinancierd via de verduurzamingssubsidie van ZonMw, dragen bij aan de structurele inbedding van MDT in de samenleving.²⁹

²⁹ ZonMw. (2025, februari). [Samen werken aan verduurzaming van MDT-aanbod: subsidieoproep online.](#)

Overkoepelend

- **Aanjangende rol van het landelijk MDT-team.**

Het landelijk MDT-team neemt een aanjangende en regierol op zich om samen met de partners in het MDT-netwerk te werken aan een gezamenlijke strategie voor het verduurzamen van MDT. Het doel is om uiteindelijk het eigenaarschap van MDT meer samen met het MDT-netwerk te organiseren. Daarbij versterken we de onderlinge samenwerking en betrekken we partners nadrukkelijk bij het meedenken over subsidievoorwaarden, zoals cofinanciering. Ook onderzoeken we hoe het MDT-aanbod daar waar mogelijk beter kan aansluiten op de belangen en doelstellingen van de partners in het MDT-netwerk.

- **Actieve deelname aan themasessies.**

We investeren in kennisdeling en het leren van en met elkaar, zie 3.4.3. Hiervoor zullen onder meer thematische bijeenkomsten worden georganiseerd. Deelname aan deze sessies door MDT-partijen wordt gestimuleerd en meer als vanzelfsprekend geacht.

- **Aansluiting bij bestaande structuren.**

Waar mogelijk sluiten we aan bij bestaande structuren waar MDT een verrijking vormt, zoals arbeidsmarktregio's, jeugdzorgregio's of de veiligheidsregio's. Dit biedt aanknopingspunten om MDT te verbinden aan regionale vraagstukken en aan Opleidings- & Ontwikkelfondsen. Daarbij houden we rekening met de diversiteit aan regio's en netwerken die er zijn voor verschillende beleidsthema's: wat is logisch voor MDT?

Onderwijs, burgerschap en arbeidsmarkttoeleiding

- **Verbinding met onderwijsthema's.**

De koppeling tussen MDT en belangrijke onderwijsthema's – zoals voortijdig schoolverlaten (VSV), thuiszitters, burgerschap en LOB – wordt verder geïntensiveerd en geconcretiseerd. MDT biedt kansen voor onderwijsvernieuwing: jongeren leren en ontwikkelen zich op een andere manier. We maken partners binnen het onderwijs en MDT-netwerk bewuster van de civiele waarde van MDT – de vaardigheden en ervaringen die jongeren opdoen. Hierbij sluiten we aan bij bestaande initiatieven; zoals de Leven Lang Ontwikkel-agenda 'NL leert door' en de uitvoering van de Wet van school naar duurzaam werk, die de overgang van onderwijs naar een duurzame werkplek voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunt.

- **Kennisdeling uit MDT-ateliers.**

In 2026 vinden er 10 MDT-ateliers plaats, waar aan de verduurzaming van MDT wordt gewerkt door scholen en MDT-projecten. De inzichten en tools uit deze ateliers worden breed beschikbaar gesteld aan het netwerk, zodat alle betrokkenen kunnen profiteren van de opgedane kennis en best practices.

- **Aansluiting op de onderwijspraktijk.**

We inventariseren de behoeften en voorwaarden van verschillende onderwijstypen – v(s)o, praktijkonderwijs, mbo, hbo en wo – om MDT impactvol en duurzaam uit te voeren. We benutten hiervoor eerder opgedane inzichten over de rol van het onderwijs bij het verduurzamen van MDT.³⁰ Op basis daarvan nemen we passende maatregelen, met behoud van maatwerk, kwaliteit en impact.

- **Samenwerking onderwijs, gemeenten en SZW.**

We zoeken nadrukkelijk de samenwerking met gemeenten en het ministerie van SZW om de rol van MDT bij arbeidsmarkttoeleiding te versterken. Veel MDT-projecten helpen jongeren immers direct of indirect bij hun oriëntatie op werk of opleiding. Er wordt samengewerkt tussen maatschappelijke organisaties, gemeenten, onderwijs en doorstroompunten. Daarbij maken we gebruik van bestaande structuren waarin jongeren en bedrijven met elkaar verbonden zijn en een skillspaspoort kunnen opbouwen.³¹ Er is oog voor een goede match tussen jongeren en de doeplekken.

- **Opname in de VSV-regeling.**

MDT wordt opgenomen in de VSV-regeling als voorbeeld van een effectief beleidsinstrument om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en participatie op de arbeidsmarkt te bevorderen. Scholen en regio's worden gestimuleerd in hun programma's expliciet verbinding te leggen met MDT-projecten.

³⁰ Onderzoek Kohnstamm instituut/Oberon naar [Duurzame verbinding tussen MDT en het onderwijs | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

³¹ Hierbij valt te denken aan structuren/platforma als Rikx: [Rikx. De zekere investering in zichtbare impact.](#)

4

PLANNING, FASERING EN FINANCIËN

We werken stapsgewijs toe naar de ambities van dit programmaplan. Dat betekent dat we op veel onderdelen eerst starten met verkenning en planvorming, om vervolgens over te gaan op implementatie. Tegelijkertijd zijn verschillende MDT-organisaties nu al volop bezig met verduurzaming. Daarom biedt het programmaplan flexibiliteit in vorm en tempo: organisaties die al willen starten, worden daartoe actief gestimuleerd en waar mogelijk ondersteund. Flexibiliteit betekent echter geen vrijblijvendheid. We verwachten dat iedereen stappen zet, zodat we samen bouwen aan een sterker en toekomstbestendig MDT.

1

Fase 1: 2026-2027 - Fundament versterken

De basis is gelegd in de voorgaande programmaperiode. In 2026 worden op veel deelonderwerpen plannen uitgewerkt, terwijl op andere al wordt gestart met de uitvoering. De subsidieregeling MDT 2026 is aangepast aan de nieuwe situatie, met kwaliteit als centraal beoordelingscriterium. Daarnaast is er meer flexibiliteit en zijn de eerste stappen gezet naar gezamenlijk eigenaarschap.

2

Fase 2: 2028-2029 - Gezamenlijk uitvoeren

In deze fase worden de plannen breed uitgevoerd. Het inhoudelijk en financieel eigenaarschap is zichtbaar doordat meer partners uit het MDT-netwerk deelnemen in de governance en organisatiestructuur. De koers van het programma wordt gezamenlijk bepaald en bijgestuurd. Het merk MDT is landelijk, regionaal en lokaal aanzienlijk bekender, en steeds meer jongeren kunnen deelnemen aan een passend, kwalitatief hoogstaand MDT-traject.

3

Fase 3: 2030 en verder - Duurzaam verankeren

In 2030 zijn de doelen en ambities behaald. MDT is uitgegroeid tot een sterk, rijk programma met jongeren centraal. Zowel financieel als inhoudelijk eigenaarschap is gedeeld, en MDT geldt als een inspirerend voorbeeld van samenwerking tussen overheid en samenleving. Jongeren zijn veerkrachtiger en de samenleving weerbaarder.

Financiën

Naar aanleiding van het amendement³³ Bontenbal c.s. is in de Voorjaarsnota 2025 structureel €130 miljoen per jaar beschikbaar gesteld voor MDT. In de voorgaande regeerperiode bedroeg het programmabudget €200 miljoen per jaar. Dat betekent dat we bij de uitvoering van dit programmaplan scherp moeten blijven op de financiële haalbaarheid. We zoeken daarbij steeds naar de juiste balans tussen ambitie en realisme.

33 Voorjaarsnota 2025. Kamerstukken II 36725, nr.1, p.103 en motie Bontenbal c.s.: Kamerstukken II 2024/25, 36600-VIII, nr. 141

5

MONITORING EN EVALUATIE

De ambities van alle betrokken partijen zijn groot. MDT is een programma dat kan bouwen op jaren ervaring. De basis staat stevig. Tegelijkertijd zien we kansen om verder te verbeteren. De komende jaren werken we aan een ambitieuze én realistische route om MDT te versterken. Daarbij blijven we voortdurend in gesprek met het netwerk en leren we samen van wat goed gaat én van wat beter kan.

De resultaten van de onderdelen in het programmaplan gaan we volgen en meten. Dat doen we via de bekende MDT-manier: via flitspeilingen, onderzoeken en storytelling. Daarnaast volgen we het programmaplan zelf. Gedurende de komende jaren staan we stil bij of het programmaplan en de bijbehorende werkagenda ook daadwerkelijk bij heeft gedragen aan een beter en rijker programma. Per programmalijn bekijken we of de beoogde doelen worden bereikt en monitoren we of de resultaten elkaar versterken met het oog op de twee hoofdopgaven.

Op programmaniveau maken we gebruik van het doorlopende monitoringsonderzoek en impactonderzoek om te meten in hoeverre het programma bijdraagt aan de twee hoofdopgaven: zijn jongeren inderdaad mentaal gezonder en veerkrachtiger geworden door MDT? Heeft MDT bijgedragen aan de sociale cohesie?

Uit de governance wordt duidelijk hoe de voortgang besproken wordt. Zo bespreken de bestuurlijke MDT-partners de voortgang van het programma periodiek in een bestuurlijk overleg en zoeken zij samen naar oplossingen voor knelpunten die zich voordoen bij de uitvoering. De Tweede Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de acties en resultaten van het programma. Dit gebeurt op basis van beschikbare onderzoeken en actuele cijfers.

Elk jaar stelt het landelijk MDT-team een jaarplan vast voor het volgende kalenderjaar. Tegelijkertijd evalueren we het programmaplan zelf en passen we dit aan waar nodig, mede op basis van de uitkomsten van onderzoek en monitoring.

A

BIJLAGEN

A.1

ACHTERGROND MDT

In deze bijlage is meer informatie over MDT opgenomen: wat MDT is, waar het programma nu staat en hoe het werkt. Daarnaast bevat de bijlage een toelichting op de aanleiding voor het opstellen van dit programmaplan en een procesverantwoording van hoe het tot stand is gekomen.

A.1.1. Wat is MDT?

De Maatschappelijke Diensttijd (MDT) is sinds 2018 in co-creatie ontwikkeld, samen met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten en de ministeries van OCW, VWS en SZW. MDT is ontstaan vanuit de behoefte om jongeren van 12 tot 30 jaar actief te betrekken bij de samenleving, hun sociale betrokkenheid te vergroten en de sociale cohesie te versterken.

MDT biedt jongeren tussen de 12 en 30 jaar de kans om hun talenten te ontwikkelen, in contact te komen met mensen van buiten hun eigen leefwereld en iets goeds te doen voor een ander en/of de samenleving. Door deel te nemen aan een van de vele MDT-projecten in het land bouwen jongeren aan hun eigen veerkracht én dragen zij bij aan een weerbare samenleving. Deelname is vrijwillig: jongeren kiezen zelf een MDT-project dat bij hen past. Er bestaat een grote variëteit aan MDT-projecten en doe-plekken, zodat jongeren een traject kunnen kiezen dat aansluit bij hun interesses en talenten.

Ze kunnen zich bijvoorbeeld inzetten binnen de zorg, sport, defensie, cultuur of duurzaamheid. Zo sluit MDT flexibel aan op uiteenlopende behoeften en motivaties. Jongeren zetten zich op diverse manieren in – van het organiseren van evenementen in hun wijk tot het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken, zoals pesten of eenzaamheid. Projecten zijn toegankelijk voor alle jongeren en vinden plaats in heel Nederland, inclusief Caribisch Nederland.

De drie pijlers van MDT

Om de impact van MDT op jongeren én samenleving te vergroten, zijn drie pijlers vastgesteld. Deze pijlers, ontwikkeld in samenwerking met jongeren, het werkveld en de politiek, vormen het fundament van elk MDT-traject.

1. IETS DOEN VOOR EEN ANDER EN/OF DE SAMENLEVING

- **Definitie:** Jongeren doen iets voor een ander en/of de samenleving als zij vrijwillige activiteiten uitvoeren voor individuen of de (lokale) samenleving als geheel.
- **Doel:** Deze pijler is voor MDT belangrijk, omdat MDT jongeren maatschappelijk wil activeren. Door iets te doen voor een ander en/of de samenleving, ervaren jongeren dat zij impact hebben. Daarnaast wordt de kans dat jongeren in de toekomst maatschappelijk actief zijn vergroot, door ze tijdens hun MDT-traject een (eerste) positieve ervaring te laten opdoen met iets doen voor een ander.
- **Impact:** Denk bij deze pijler aan jongeren die een evenement organiseren voor mensen met een beperking, een moestuin aanleggen voor de buurt of een campagne lanceren om aandacht te vragen voor een maatschappelijk probleem zoals pesten. Jongeren die aan het einde van hun MDT-traject delen dat zij het gevoel hebben dat ze van betekenis zijn en dat ook willen blijven zijn, dát is waar we het voor doen met elkaar.

2. TALENTEN ONTWIKKELEN

- **Definitie:** Jongeren krijgen de ruimte om hun talenten, vaardigheden en houding ten opzichte van zichzelf en anderen te ontdekken en verder te ontwikkelen. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op:
  - **persoonlijke ontwikkeling**, zoals het opbouwen van zelfvertrouwen of het werken aan persoonlijke doelen;
  - **het ontwikkelen van vaardigheden**, zoals presenteren of samenwerken;
  - **professionele ontwikkeling**, zoals het opdoen van bepaalde vakkennis;
  - **het ontwikkelen van een bepaalde houding**, bijvoorbeeld een proactieve houding.
- **Doel:** Een van de doelen van MDT is de persoonlijke ontwikkeling van jongeren tijdens hun traject. Een mooie bijkomstigheid is dat MDT ook het toekomstperspectief van jongeren vergroot.
- **Impact:** Denk bij deze pijler aan jongeren die zichzelf tijdens hun MDT-traject overwinnen door voor het eerst in hun leven een presentatie te geven aan een zaal vol onbekende mensen, aan jongeren die zich door diverse trainingen aan het einde een stuk weerbaarder voelen of aan jongeren die dankzij MDT ontdekken dat zij heel goed zijn in het coachen van anderen en daar hun beroep van willen maken.

3. BETEKENISVOLLE ONTMOETINGEN

- **Definitie:** Jongeren ontmoeten mensen buiten hun eigen leefwereld. Dit kan betekenen dat ze iemand ontmoeten die ze anders niet in hun leven zouden zijn tegengekomen. Het kan ook gaan om ontmoetingen waarbij jongeren iemand die ze al kennen op een nieuwe manier leren kennen, doordat het contact plaatsvindt op een plek buiten hun vertrouwde omgeving.
- **Doel:** Om deze ontmoetingen betekenisvol te maken, vindt MDT het belangrijk om sociaal contact tussen jongeren en anderen te stimuleren. Sociaal contact speelt een cruciale rol in de sociale cohesie van onze samenleving. Het bevordert verbinding en vergroot wederzijds respect en waardering, waardoor de kloof tussen verschillende groepen wordt verkleind. Daarnaast merkt MDT in de praktijk dat deze ontmoetingen ook bijdragen aan het sociaal kapitaal van de jongeren en het welzijn van zowel de jongeren zelf als de mensen om hen heen.
- **Impact:** Denk bij deze pijler aan jongeren die in contact komen met andere jongeren doordat zij samen een MDT doen, bijvoorbeeld jongeren met verschillende opleidingsniveaus of jongeren uit verschillende delen van het land. Je kunt ook denken aan jongeren die buiten hun eigen MDT-groep om in contact komen met anderen. Bijvoorbeeld jongeren die samen met nieuwkomers gaan sporten, of jongeren die in gesprek gaan met ouderen en verhalen horen over hoe anders de wereld toen was in vergelijking met nu.

A.1.2. De cijfers: wat heeft MDT tot nu toe bereikt?

Sinds de start in 2018 heeft MDT veel bereikt. In totaal namen ruim 250.000 jongeren deel aan 539 reguliere projecten. Daarnaast kwamen in 551 kortdurende projecten nog eens circa 50.000 jongeren met MDT in aanraking. In 2024 waren er meer dan 250 partnerschappen, ruim 2.200 formele samenwerkingspartners en een veelvoud aan informele partners actief binnen het MDT-netwerk.

De doorlopende evaluatie laat zien dat MDT zijn drie hoofddoelstellingen in toenemende mate realiseert:

94%

van de jongeren vindt het na afloop belangrijk om iets te doen voor een ander.

63%

van de jongeren geeft aan veel te hebben geleerd tijdens hun MDT-traject.

95%

heeft dankzij MDT nieuwe mensen ontmoet buiten de eigen leefwereld.

Onderzoek laat verder zien:

Jongeren waarderen hun MDT-traject met een rapportcijfer van

7,6.

Ruim

30%

heeft door MDT een baan, stage of vrijwilligerswerk gevonden.

MDT heeft een positief effect op sociale cohesie: jongeren ontwikkelen sociale vaardigheden buiten hun comfortzone, in een omgeving zonder prestatiedruk. Dit vergroot hun zelfvertrouwen en maakt het makkelijker contacten te leggen.

Er is sprake van grote jongerenparticipatie:

82%

van de deelnemers mag zelf bepalen wat ze doen binnen hun MDT.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bevestigt dat jongeren de doelen van MDT breed ondersteunen. Zij waarderen vooral de inspraak die zij hebben in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het programma. Het SCP concludeert dat MDT jongeren de ruimte biedt om hun talenten te ontwikkelen en zich maatschappelijk in te zetten op een manier die past bij hun persoonlijke en professionele behoeften, binnen een niet-competitieve context. Door ontmoetingen en maatschappelijke participatie draagt MDT bovendien bij aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren, waardoor zij beter voorbereid zijn op de arbeidsmarkt en de samenleving.³⁴

A.1.3. Hoe is MDT georganiseerd?

Sinds de start in 2018 is MDT ontwikkeld in nauwe samenwerking met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten, bedrijven en ministeries. Door deze brede samenwerking is een stevig en breed gedragen netwerk ontstaan, met gedeeld eigenaarschap over het programma. Beleid en plannen worden voortdurend samen met jongeren en het MDT-netwerk vormgegeven, zodat MDT flexibel blijft en aansluit bij veranderende behoeften van jongeren, partners en de samenleving. Ook het landelijk MDT-team werkt volgens dit principe. Zo maken de Nationale Jeugdraad (NJR) en Vereniging VrijwilligerswerkNL sinds het begin deel uit van het team. Daardoor kunnen signalen uit het veld en van jongeren snel worden opgehaald en benut, zodat we continu het perspectief van buiten naar binnen halen en hier ook snel op kunnen handelen.

Sinds 2023 wordt binnen MDT gewerkt met regionale samenwerkingsverbanden. Via regiofacilitatoren is er directe verbinding tussen de regio's en het landelijk MDT-team, waardoor we beter zicht hebben op lokale behoeften en contexten. Daarnaast zijn er onderwijsexperts aangesteld, om MDT nauwer te verbinden met het onderwijsveld en beter in te bedden in bestaande onderwijsstructuren.

Jongerenparticipatie

Jongeren zijn het kloppend hart van MDT. Zij denken mee, beslissen mee en werken actief mee aan de vormgeving en uitvoering van het programma – in verschillende rollen. Sinds 2019 speelt het MDT-jongerenpanel hierin een centrale rol. Deze groep van ongeveer 25 jongeren (16–30 jaar) met diverse achtergronden is betrokken bij vrijwel alle onderdelen van MDT. Ze adviseren de programmadirectie – gevraagd en ongevraagd – over thema's als toekomstvisie en kwaliteitsborging, delen hun ervaringen met bewindspersonen, gemeenten en scholen, en inspireren andere jongeren om mee te doen. Sinds 2020 zijn daar andere vormen van jongerenparticipatie bijgekomen:

- **Jongere-subsidiebeoordelaars:** jongeren hebben een bepalende stem in de beoordelingscommissie van de subsidieregeling. In 2024 bestond bijna de helft van deze commissie uit jongeren
- **Jongeren in uitvoering:** jongeren werken mee aan campagnes en kwaliteitsbezoeken, zoals bij het instrument 'MDT-prooflabel', en enthousiasmeren peers via scholen en evenementen.
- **Jongeren-bijbanen:** sinds 2025 is een pilot gestart waarbij jongeren meedraaien binnen de programmadirectie. Vier content creators versterken het communicatieteam met content die aansluit bij de beleavingswereld van jongeren, en een jongere-regiofacilitator stimuleert jongerenparticipatie in een van de 13 MDT-regio's.
- Ook binnen MDT-organisaties zelf is jongerenparticipatie structureel ingebed. Zij betrekken jongeren actief bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van hun projecten.

Sinds 2023 is dit zelfs een subsidievoorwaarde, zodat MDT-projecten niet alleen vóór, maar ook dóór en mét jongeren worden ontwikkeld. Organisaties geven hier op eigen wijze invulling aan, bijvoorbeeld via jongerenraden of co-creatiesessies.

Lerend ontwikkelen

Een tweede kernelement van MDT is continu leren en verbeteren. We werken evidence-informed: via doorlopend evaluatieonderzoek onder jongeren en MDT-organisaties verzamelen we inzichten die direct worden gebruikt om het programma te verbeteren. Zo krijgen organisaties beter zicht op de ervaringen en behoeften van jongeren, en kunnen ze hun trajecten daarop afstemmen. Deze lerende werkwijze zorgt ervoor dat MDT blijvend inspeelt op veranderende interesses en behoeften van jongeren, het netwerk en de samenleving.

A.1.4. Waarom nu een programmaplan voor MDT?

In het hoofdlijnenakkoord van mei 2024 werd besloten de subsidie voor MDT volledig af te bouwen. Dat leidde tot brede steun vanuit de samenleving en nieuwe energie binnen het netwerk om MDT duurzaam te verankeren in de maatschappij. Op 12 december 2024 stemde de Tweede Kamer in met de onderwijsbegroting, waarmee voor MDT een structureel programmabudget van €130 miljoen per jaar beschikbaar kwam. Dit bood de gelegenheid om zorgvuldig na te denken over de toekomst van het programma.

De financiële kaders zijn veranderd: tussen 2022 en 2024 bedroeg het programmabudget nog €200 miljoen per jaar, maar vanaf 2025 is dat €130 miljoen. Dat betekent dat ambities en resultaten moeten worden bijgesteld. Tegelijkertijd is binnen het netwerk nieuwe energie en urgentie ontstaan om MDT zowel inhoudelijk als financieel te verduurzamen. Deze gezamenlijke inzet biedt kansen om het programma sterker en toekomstbestendiger te maken.

Zeven jaar na de start van MDT in 2018 is dit een natuurlijk moment om te herijken: waar staan we, wat werkt goed en wat kan beter? Samen met jongeren en het MDT-netwerk hebben we teruggekeken op wat is opgebouwd en onderzocht welke onderdelen bewezen waardevol zijn, waar verbetering mogelijk is en waar we, gezien de nieuwe realiteit, bewust van moeten loslaten. Deze gezamenlijke reflectie vormt de basis voor het programmaplan 2026–2030, waarin we onze ambities en plannen voor de komende vier jaar vastleggen.

A.1.5. Hoe zijn we tot dit programmaplan gekomen?

In de periode februari tot en met juli 2025 is volgens de MDT-werkwijze een proces georganiseerd, waarbij samen met jongeren en het MDT-netwerk is nagedacht over de bouwstenen van het programmaplan. Ongeveer honderd deelnemers - waaronder jongeren, MDT-organisaties, regiofacilitatoren en onderwijsexperts - namen actief deel aan dit proces.

Om de input van zowel jongeren als het MDT-netwerk op een passende en toegankelijke manier te verzamelen, zijn verschillende vormen van participatie ingezet. Zo zijn digitale peilingen uitgezet en vonden er zowel online als fysieke bijeenkomsten plaats. Daarnaast werden aparte sessies voor jongeren georganiseerd, waarbij werkvormen werden gebruikt die aansloten bij hun belevingswereld.

Op deze manier konden jongeren en het MDT-netwerk op uiteenlopende manieren meedenken en bijdragen aan de ontwikkeling van het programmaplan.

Een overzicht van het volledige co-creatieproces is opgenomen in bijlage A.2.

Activiteiten & tijdlijn

De onderstaande tabel bevat een overzicht van het co-creatieproces ter ondersteuning van het strategisch meerjarenplan 2026 – 2030.

	Datum	Doel	Vorm	Deelnemers
Toekomstsessie	10 feb	Toekomstdromen voor MDT	Fysieke bijeenkomst – Den Haag	>Jongerenpanel >Landelijk team
Toekomstsessie	27 maart	Toekomstdroom versie 0.1 voorleggen en feedback verzamelen	Digitale bijeenkomst	>Jongerenpanel
MDT-talks	3 april	MDT-netwerk informeren over laatste ontwikkelingen en oproepen tot deelname aan co-creatieproces	Live uitzending	>Jongerenpanel >MDT-organisaties >Landelijk team
Flitspeiling thema's	7 april	Breed input ophalen op bouwstenen en thema's	Digitale vragenlijst	>MDT-organisaties
Scenario sessie	14 april	Toekomstdroom concretiseren en toekomstscenario's verrijken	Fysieke bijeenkomst – Den Haag	>Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team
Scenario sessie & de thema's	24 april	Kennismaken met het toekomstscenario en eerste keer om inhoudelijk meedenken	Fysieke bijeenkomst – Den Haag	>Jongeren (oud-young professional praktijkonderzoekers) >Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team
Co-creatiesessie	6 mei	Co-creëren op het thema 'de toekomst van MDT'	Fysieke bijeenkomst – Utrecht	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team
Co-creatiesessie	8 mei	Co-creëren op het thema 'de ideale vorm van MDT'	Fysieke bijeenkomst – Utrecht	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Onderwijsexperts >Landelijk team

Co-creatiesessie	20 mei	Co-creëren op het thema 'organisatiestructuur en regionale kracht'	Fysieke bijeenkomst - Zwolle	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Landelijk team
Co-creatiesessie	21 mei	Co-creëren op het thema 'De MDT-werkwijze'	Fysieke bijeenkomst – Utrecht	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team
Co-creatiesessie	21 mei	Co-creëren op het thema 'De kwaliteitselementen van MDT'	Fysieke bijeenkomst – Den Bosch	>Jongeren >MDT-organisaties >Landelijk team
Co-creatiesessie	22 mei	Co-creëren op het thema 'Kenniss, kunde en samen leren'	Fysieke bijeenkomst - Zwolle	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Landelijk team
Co-creatiesessie	22 mei	Co-creëren op het thema 'MDT voor de veerkracht van jongeren en een weerbare samenleving'	Fysieke bijeenkomst – Den Bosch	>Jongeren >MDT-organisaties >Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team
Terugkoppelsessie	1 juli	Conceptversie strategisch meerjarenplan valideren en feedback ophalen	Fysieke bijeenkomst – Utrecht	>Jongeren
Terugkoppelsessie	1 juli	Conceptversie strategisch meerjarenplan valideren en feedback ophalen	Online bijeenkomst	>MDT-organisaties
Terugkoppelsessie	7 juli	Conceptversie strategisch meerjarenplan valideren en feedback ophalen	Fysieke bijeenkomst – Den Haag	>Regiofacilitatoren >Onderwijs experts >Landelijk team

Programmalijnen	Subdoelen	Maatregelen				
3.1 We zorgen dat MDT er voor elke jongere is	3.1.1 We laten MDT beter aansluiten bij de uiteenlopende behoeften van jongeren en contexten waarbinnen MDT plaatsvindt	Meer nadruk op impact en kwaliteit	Betere aansluiting voor jongeren in een kwetsbare positie	Bereiken van nieuwe groepen jongeren		
	3.1.2 We werken eraan om MDT een vanzelfsprekendheid en bekend begrip te maken voor alle jongeren, hun omgeving en de samenleving	Naamsbekendheid vergroten	Gerichte communicatiestrategie ontwikkelen	Afstemming met andere (rijks) programma's.		
	3.1.3 We zetten in op (blijvende) betrokkenheid van jongeren, ook ná hun traject	Ondersteuning voor blijvende inzetbaarheid	Voorbereiding op crisissituaties			
2. We bepalen samen de koers, jongeren centraal!	3.2.1 We ontwikkelen een governance passend bij MDT	Governance MDT in co-creatie ontwerpen	Bestuurlijk overleg uitbreiden	Monitoring en bijsturing verankeren	Positie van het MDT-jongerenpanel versterken	
	3.2.2 We versterken de co-creatie met het MDT-netwerk en de jongeren	Co-creatie stevig verankeren	Structurele betrokkenheid organiseren	Ruimte voor minder gehoorde jongeren	Perspectief van het netwerk in beleid	Slim gebruik van digitale middelen.
	3.2.3 We intensiveren de interdepartementale samenwerking	Aansluiting bij bestaande netwerken				
3. We creëren meer ruimte en zeggenschap voor de regio	3.3.1 We geven meer ruimte en zeggenschap aan de regio	Weerbaarheid en sociale cohesie	Mentale gezondheid en hervormingsagenda jeugd	Onderwijs en arbeidsmarkttoeleiding	Integratie en burgerschap	Nationale Jeugdstrategie
	3.3.2 We versterken MDT op Caribisch Nederland	Optimaliseren van de regionale structuur.	Jongerenperspectief structureel verankeren	Regiostrategieën versterken	Rol van de regio bij subsidiebeoordeling verkennen	Versterken van regionale rollen en expertise
4. We zetten in op kwaliteit, impact en het leren van en met elkaar	3.4.1 We versterken de kwaliteit en zorgen voor een positieve ervaring met MDT	Lokale ondersteuningsstructuur opzetten	Borgen van het MDT-aanbod	Verduurzamen van MDT en jongerenparticipatie		
	3.4.2 We bieden inzicht in de maatschappelijke impact van MDT om te sturen op wat werkt en te laten zien wat MDT oplevert	Kaders voor goede kwaliteit	Kwaliteit bewaken en monitoren	Kwaliteitsverbetering faciliteren	Kwaliteit verbeteren en borgen	Vrijwillige deelname verankeren
	3.4.3 We faciliteren lerende netwerken en kennisdeling om gezamenlijke groei en kwaliteitsontwikkeling te stimuleren	Effect- en impactmeting doorontwikkelen	Maatschappelijke waarde onderbouwen	Informatie ophalen via monitoring.	Langetermijneffecten meten	
5. We vergroten het inhoudelijk en financieel draagvlak voor MDT	3.5.1 We vergroten het financieel eigenaarschap voor MDT	Ontwikkelen van een lerend netwerk binnen het kennis- en leerplatform	Doorontwikkeling en beheer van een centrale vindplaats	Versterken van kennisuitwisseling en inspiratie		
	3.5.2 We zorgen voor een toekomstigbestendig financieringsmodel voor MDT-projecten	Onderzoeken financieringsmodel dat structureel MDT-aanbod mogelijk maakt	Verbreden van financieel eigenaarschap	Stapsgewijs verhogen van de cofinanciering	Ondersteuning en netwerkontwikkeling	
	3.5.3 We optimaliseren de samenwerking met de partners in het MDT-netwerk	Doorontwikkeling van de subsidieregeling	Sterker en beter afgestemd aanbod	Aanvullende instrumenten verkennen	Optimale prijs-kwaliteitsverhouding realiseren	
		Aanjagende rol van het landelijk MDT-team	Actieve deelname aan themasessies	Aansluiting bij bestaande structuren	Verbinding met onderwijsthema's	
		Kennisdeling uit MDT-ateliers	Aansluiting op de onderwijspraktijk	Samenwerking onderwijs, gemeenten en SZW	Opname in de VSV-regeling	

A.4

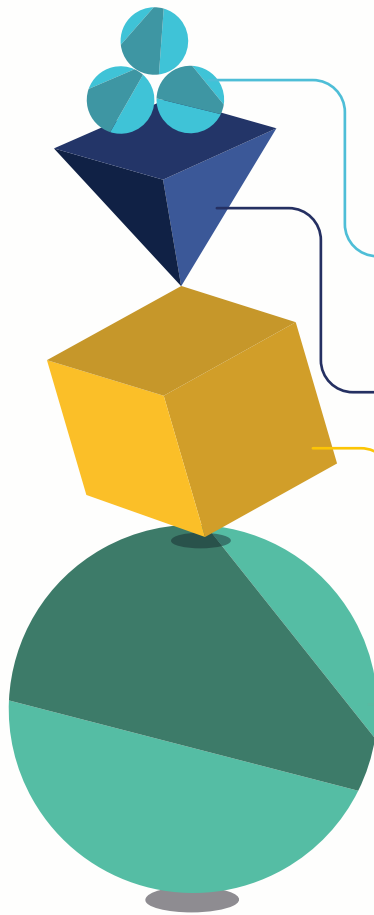
TOEKOMSTDROOM EN TOEKOMSTSCENARIO

In deze bijlage zijn twee illustraties opgenomen die de toekomstdroom en het toekomstscenario voor MDT verbeelden. Deze visualisaties zijn ondersteunend aan hoofdstuk 3.2, waarin de toekomstdroom van MDT wordt toegelicht.

De illustraties zijn voortgekomen uit een participatief proces met jongeren, regiofacilitatoren en onderwijsexperts. De toekomstdroom geeft richting aan waar we met MDT naartoe willen. Om dit toekomstbeeld concreter te maken, is één scenario uitgewerkt dat als meest kansrijk wordt gezien voor een toekomstbestendig MDT. Dit scenario maakt inzichtelijk hoe MDT er op verschillende niveaus uit kan zien.

A.4.2 TOEKOMSTSCENARIO

Samen bepalen we de koers

Jongeren, MDT-netwerk, Bestuurlijke partners (NOV, NJR, VNG, etc.) en het Rijk.

Het Rijk een belangrijke rol

Interdepartementaal programma (OCW, VWS, SZW, Defensie).

Inzetten op de kracht van de regio

Meer ruimte en zeggenschap: Aansluiten bij regionale opgaven en de behoeften vijfhoekpartners en jongeren (regionaal en lokaal).

Verduurzaming op projectniveau

Cofinanciering omhoog.

**PROGRAMMAPLAN
MAATSCHAPPELIJKE
DIENSTTIJD
2026-2030**

